

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 14 APRIL 1926

No. 537

INHOUD.

	Blz.
HET RAPPORT OVER DE BELASTINGDRUK OP DE INLANDSE BEVOLKING door <i>Prof. G. Gonggrijp</i>	344
Ondernemerswinst of Gemeenteaccijns? door <i>F. M. Wibaut</i> met naschrift door <i>Prof. Mr. D. van Blom</i>	346
Eene Internationale regeling van het Arbeidscontract voor Zeevarenden door <i>J. Ratte</i>	348
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Duitse banken in het jaar 1925 door <i>Dr. E. Stern</i>	349
De verhoging der Invoerrechten en het Ontwerp tot herziening van het Tarief door <i>Prof. B. Nogarò</i> ..	351
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van scheepsvrachten	353
De Zweedsche Rijksbank in 1925	353
Stand der cultures en uitvoer gedurende het vierde kwartaal 1925 in Suriname	354
BOEKAANKONDIGING:	
Prof. Dr. H. R. Ribbius: Het Nederlandsche Wisselrecht, bespr. door <i>Prof. Mr. F. G. Scheltema</i>	355
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	357
MAANDLIJFERS:	
Statistisch Overzicht van den economischen toestand van Nederland	358
Productie der Steenkolen- en Bruinkolenmijnen	359
Rijkspostspaarbanc	359
Postchèque en Girodienst.....	359
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	359-366
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart*.Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink*.Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam. Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

13 APRIL 1926.

In den toestand van de geldmarkt kwam weinig verandering. Het aanbod van geld werd eerder geringer, zoodat de rente voor particulier disconto langzamerhand opliep. Geopend op 2¹³/₁₆ pCt. werd aan het einde der week voor 3 pCt. afgedaan. Daarentegen was de prolongatienoteering iets lager. Meestal werd 3 pCt. genoteerd; enkele dagen werd een noteering van 2³/₄ pCt. bijgevoegd.

* * *

Na de toeneming in verband met de kwartaalwisseling geeft de weekstaat van De Nederlandsche Bank thans weder van een vrij belangrijken teruggang van het opereerend kapitaal der Centrale Credietinstelling blijk. De post binnenlandsche wissels daalde als gevolg van aflossing van rechtstreeks bij de Bank geplaatst schatkistpapier met f 7,9 millioen. De beleeningen geven een vermindering van f 17 millioen te zien. Alleen het renteloos voorschot aan het Rijk is toegenomen; het steeg van f 8,3 millioen tot f 12,4 millioen.

De voorraad gouden munt en de post muntmateriaal daalden beide met omstreeks f 200.000. De zilvervoorraad steeg met een kleine f 400.000. De post buitenlandse wissels steeg met f 100.000, terwijl de diverse rekeningen onder het actief zich f 500.000 lager stelden.

De biljettencirculatie daalde met f 18,9 millioen. De rekening-courantsaldi geven een vermindering van f 2,8 millioen te zien. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met f 4,3 millioen. Het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 53.

* * *

In de wisselkoersen was deze week niet veel beweging. Een uitzondering maakte de Belgische frankenkoers. De reeds in het vorige bericht vermelde lichte verbetering maakte verdere vordering, zoodat Woensdag na eenige schommelingen tot 9,80 werd afgedaan. Daarna trad opnieuw een reactie in; maar het slot was vrij vast op 9,60. Daarentegen waren Fransche francs weder flauwer, hoewel de daling zeer beperkt bleef. De overige koersen ondergingen weinig verandering; de stemming was echter over het algemeen flauw, zoodat alle goudkoersen, met uitzondering van de Zwitsersche frankenkoers, iets terugliepen.

LONDEN, 12 APRIL 1926.

De geldmarkt was in de afgelopen week goed voorzien van vlottend materiaal, zoodat de terugbetalingen aan de Bank van Engeland zonder eenige pressie bewerkstelligd konden worden.

Verdere couponbetalingen gedurende deze week zullen de markt vermoedelijk ruim houden.

Disconto was iets vaster van toon, zoodat de noteering voor 3-maands prima bankaccepten op 4³/₄ pCt. sloot.

Dollars onveranderd. Guldens werden duurder en noteeren 12,12.

HET RAPPORT OVER DE BELASTINGDRUK OP DE INLANDSE BEVOLKING.¹⁾

Het rapport over de belastingdruk op de inlandse bevolking van Java en Madoera dwingt, om te beginnen, bewondering af om de ongelooflijk korte tijd waarin het werd samengesteld. Dit geschiedde nl. in zes maanden. Indien zo'n vlotte werkwijze bij de Regering regel was, dan ware snelheid de opvallendste eigenschap van de indiese staatsmachine. Als een der grootste deugden van het rapport zou ik voorts willen noemen het gebruik, dat daarin gemaakt is van indexcijfers. Waar in dit rapport telkens de ontwikkeling der economische verschijnselen in de periode 1913—1924 wordt beschouwd, waarin de veranderingen in de koopkracht van het geld zo groot zijn geweest, was het gebruik van indexcijfers volstrekt nodig om de realiteit achter de geldsluier te laten zien. Het steekt daardoor gunstig af bij veel ander soortgelijk werk uit de laatste jaren. Verder getuigt het doorlopend van het economies inzicht en de werkelijkheidszin van dengene, die de leiding van het onderzoek had. Het hoofdstuk over de landrente met zijn uitvoerige bijlage bevat een diepgaande analyse van die belasting en is een aanwinst voor de litteratuur over dat onderwerp. De groepering der cijfers werpt vaak een nieuw licht op de behandelde onderwerpen. Nieuw en waardevol is het onderzoek dat de rapporteurs deden, niet naar het zo weinig zeggende cijfer van het gemiddelde inkomen van een inlands gezin op Java, zoals wij het vinden in Van Deventers bekende „Overzicht”, maar naar de inkomens van verschillende welonderscheiden groepen van personen: goevernementsambtenaren, desahoofden, vaste arbeiders bij ondernemingen, vermogende grondbezitters; gewone grondbezitters, arme grondbezitters, enz. In het algemeen kan men zeggen, dat bij de leider van dit onderzoek op allergelukkigste wijze eigenschappen en kundigheden verenigd waren, die hem bij uitstek geschikt maakten voor de hem opgedragen taak en die slechts zelden in één persoon verenigd aangetroffen zullen worden. Want hoe men ook over verschillende onderdelen van dit rapport moge denken, niemand zal kunnen ontkennen dat het, behalve van een benijdenswaardige werkkraft en werkelijkheidszin, getuigt zowel van staatkundig als van economies inzicht en van kennis der inlandse maatschappij. De tekortkomingen van het rapport zijn bijna alle te verklaren als onvermijdelijke gevolgen van de buitengewone snelheid, waarmede de rapporteurs moesten werken. De veelal door steekproeven verkregen gegevens zijn interessant, maar vragen, om overtuigende kracht en waarde te erlangen, om aanvulling. Aan de bepaling van het volksinkomen, voor het oordeel over de belastingdruk van zo overwegend belang, is veel aandacht besteed, zonder dat nochtans dit gedeelte volkomen bevredigend is uitgevallen. De aanbevelingen, waarmede de rapporteurs, de grenzen der hun gegeven opdracht overschrijdend, hun verslag, ontegenzeggelijk, verrijkt hebben, sluiten niet altijd zo vast bij de gegeven beschrijving aan en zijn niet altijd zo zorgvuldig geformuleerd als voor konklusies gewenst is. Doch, zoals gezegd, zijn deze tekortkomingen te verklaren als onvermijdelijke gevolgen van de snelheid waarmede de rapporteurs moesten werken; zij hebben trouwens zelf uitdrukkelijk op die tekortkomingen gewezen.

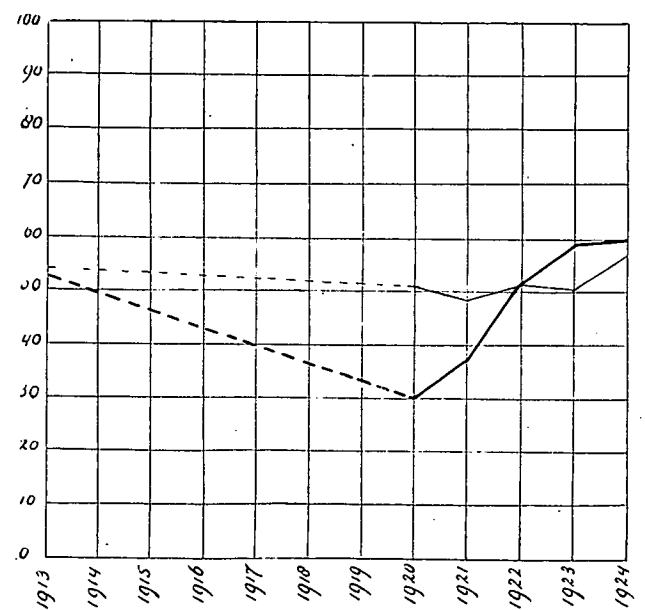
* * *

Nadat Indië, zo wordt in de aanhef van het rapport betoogd, in de jaren tussen het begin dezer eeuw en het uitbreken van de wereldoorlog een periode van

¹⁾ Naar aanleiding van: „Onderzoek naar den belastingdruk op de inlandse bevolking”, samengesteld door J. W. Meyer Ranneft en Dr. W. Huender. Landsdrukkerij — Weltevreden — 1926. „Vierde verslag van de Commissie voor de herziening van het belastingstelsel”. Landsdrukkerij — Weltevreden — 1926. Vereenvoudigde spelling.

gestadige vooruitgang had doorgemaakt, waarvan ook de inheemse bevolking haar bescheiden aandeel aan genoten, is in de oorlogs- en naoorlogsjaren het bekende, narekenbare deel van het volksinkomen gedaald. De voet, waarop Indië zijn uitvoerproducten ruilde met de importartikelen, werd ongunstiger. Het rapport geeft hiervan deze verklaring: „Indië en dus ook Java heeft op deze wijze moeten meebetalen aan de wereldoorlog. Men kan het anders zeggen: de verarmde wereld had voor datgene wat Indië te bieden had, minder te geven dan vroeger”. Terloops gezegd, meen ik te moeten betwijfelen of hiermede de oorzaak van de minder gunstige ruilvoet juist is aangeduid en zou ik die willen zoeken bij het ontbreken ener behoorlijke organisatie van de inlandse arbeiders en bij de economies achterlijkheid der inlandse bevolking; doch ik moet hier deze en andere kwesties, die de kern der zaak niet raken, verder laten rusten om te trachten in een kort bestek die kern zelf tot haar recht te doen komen.

Die kern nu vindt men in de hier afgedrukte figuur. De dunne lijn geeft de loop, de tijdsgedaante dus, van het volksinkomen aan. De zware lijn geeft de loop aan der door inlanders betaalde belastingen. Beide bedragen zijn telkens met behulp van inlandse indexcijfers herleid tot reëler, met 1913 vergelijkbare, economies grootheden. Wij mogen aannemen, dat het inlandse indexcijfer met de nodige nauwkeurigheid en kennis van zaken is berekend en de „bekende elementen van het volksinkomen” de schommelingen van het werkelijke volksinkomen, dat in Indië ook zoveel onberekenbare elementen bevat, met een voldoende graad van nauwkeurigheid weergeeft. Door de lijn der belastingen op tienmaal zo hoge schaal te tekenen als de lijn van het volksinkomen, komt biezonder duidelijk uit, wat de rapporteurs uit wilden doen komen. De reële waarde der door inlanders betaalde belastingen daalde tot 1920 door de verminderende betekenis van het geld. (Om begrijpelijke redenen is dit door de bevolking niet in gelijke mate gevoeld). Toen kwam de verhoging van verschillende belastingen, juist in een tijd, dat de waarde van het geld steeg en dat, tot 1921, het volksinkomen nog dalend bleef. De verhoging der belastingen kwam dus te laat in vergelijking met de waardebeweging van het geld, en de grafiek maakt het zeer begrijpelijk, dat de klachten der residenten over te grote belastingdruk op de bevolking in 1922 talrijk waren.

— Bekende elementen van het volksinkomen in tientallen miljoenen g. } Omgerekend met inlandse indexcijfers.
— Door inlanders betaalde Lands- en monopoliebelastingen in mill. g. }

Hierbij kan opgemerkt worden, dat te weinig soepelheid en aanpassingsvermogen een der fouten is van

het belastingstelsel, in het rapport genoemd. De drie belangrijkste direkte belastingen, die de inheemse bevolking van Java heeft op te brengen, zijn de landrente, het hoofdgeld en de inkomstenbelasting. Van deze zijn de eerste twee de belangrijkste, terwijl ze de waardeschommelingen van het geld juist niet of zeer onvolkomen volgen. In jaren zoals achter ons liggen moest dit natuurlijk als een misstand worden gevoeld. Of deze misstand zozeer en zo uitsluitend als een fout van het belastingstelsel moet worden beschouwd als de rapporteurs geneigd schijnen te doen, kan worden betwijfeld. Men kan het als een deugd beschouwen van belastingen, geheven van een arme, onontwikkelde, agrarische bevolking, dat ze, in geld uitgedrukt, een grote mate van vastheid vertonen, zodat het aanslagbiljet jaar in, jaar uit een zelfde bedrag vermeldt en de mensen weten wat ze, ook in komende jaren, te betalen hebben. En men kan zeggen: aan de overheid en de circulatiebank is het, te zorgen voor de waardevastheid van het geld. Ik wil hiermede niet zeggen, dat geen nauwer verband tussen landrente en padiprijs zou mogen worden gehandhaafd, dan in de praktijk dier belasting gedurende de laatste jaren heeft plaats gehad. Doch zeker is, dat die jaren uiterst abnormale zijn geweest en ik geloof, dat het al te sterk concentreren van de aandacht op het toen gebeurde, licht kan leiden tot een onbillik oordeel over de landrentebelasting.

Na de onvoldoende soepelheid noemt het rapport als voornaamste fout van het belastingstelsel, zoals het voor de inheemse bevolking werkt, zijn *ongelijke druk*. Wat de genomen steekproeven in dit opzicht aan het licht brengen, maakt het waarschijnlijk, dat hier de ernstigste fout van het stelsel schuilt. Die ongelijke druk is niet alleen te constateren van het stelsel, maar ook binnen het kader van een enkele belasting, zoals b.v. de landrente. Een denkbeeld van die ongelijke druk geven de volgende cijfers, van 1924, van de landrente, die in enkele gewesten *per pikol westmoessonpadi* betaald is.

Gewest.	Landrente per pikol padi	Gewest.	Landrente per pikol padi
Bantam.....	f 0,21	Pekalongan..	f 0,30
Preanger	„ 0,19	Kediri	„ 0,32
Cheribon	„ 0,19	Pasoeroean..	„ 0,36

Veel meer nog kunnen deze bedragen uiteenlopen voor distrikten, zoals blijkt uit de volgende cijfers:

Gewest	Distrikt	Landrente per pikol padi
Preanger	Djampang Koelon	f 0,07
Madioen	Poenong	„ 0,07
Bantam	Tjibalieng	„ 0,09
Madoera	Kangean.....	„ 0,09
Semarang	Semarang	„ 0,72
Soerabaja	Gedangan	„ 0,59
Cheribon.....	Ploembon	„ 0,54
Preanger	Tjiawi.....	„ 0,48

Ook de percentages, die de landrente bedraagt van het, in een aantal onderdistrikten en desa's geschatte, bruto-inkomen uit de grond, lopen sterk uiteen: in 14 onderdistrikten van 2,6 pCt. tot 13,6 pCt.; in 14 desa's van 2,5 pCt. tot 22 pCt. De uitkomsten van een hondertal steekproeven, ter bepaling van de verhouding tussen de landrente, door landbouwers betaald en hun netto-inkomen uit de grond, leverden al even sterk wisselende percentages op. — Zolang de bevolking nog weinig leest, weinig reist en weinig vergelijkt, worden deze verschillen nog weinig gekend en gevoeld. Dat zal natuurlijk langzamerhand anders worden.

Het rapport laat geen twijfel bestaan nopens de vraag, welke belasting het eerst voor afschaffing in aanmerking behoort te komen. Die belasting is het hoofdgeld. Ontstaan uit de herendienstplicht, wordt het geheven van grondbezitters, huisbezitters of van mannen, die in staat zijn tot koelie-arbeid voor het

Land. In de meeste gevallen drukt de belasting op de grondbezitters. Nadat tussen 1914 en 1916 de laatste herendiensten op Java waren afgeschaft, bedroeg het van f 1 tot f 3,30 per man en gemiddeld f 2,30. De belasting bracht in 1924 f 10.930.000 op. Doordat het in de meeste gevallen grondbezitters zijn, die haar moeten opbrengen, en ook de armste grondbezitters de, in verhouding tot hun geringe draagkracht, vrij grote bedragen hebben te betalen, terwijl op deze categorie van personen reeds een vrij zware landrente drukt, betekent het hoofdgeld in de praktijk een verzwarend van de druk der landrente. Kernachtig-paradoxaal zegt het rapport dan ook: „De eerst noodige verbetering der landrente is de afschaffing van het hoofdgeld.” Het volgende staatje is bijzonder geschikt om een denkbeeld te geven van de onderlinge verhouding van landrente en hoofdgeld.

Gewest	Aantal grondbezitters per 1000 zielen	Aant. landrenteplichtigen p. 100 hoofdgeldplicht.	1924		Het hoofdgeld is een percentage v. de landrente van:
			Landrente	Hoofdgeld	
Bantam.....	20	196	f 945.000	f 426.000	45,3
Preanger	13	118	„3.099.000	„1.390.000	44,8
Rembang	23	137	„1.067.000	„ 613.000	55,7
Kediri	15	127	„2.280.000	„ 705.000	30,4
Besoeki.....	15	109	„2.348.000	„ 764.000	33,1
Madoera	26	116	„ 771.000	„ 398.000	51,7

Het hoofdgeld, zegt het rapport, is op dit oogenblik de minst populaire belasting. Vooreerst wordt ze geind in de schrale tijd. Maar belangrijker is, dat men meent dat er geen grondslag voor is. „Landrente is betaling voor den grond; inkomstenbelasting voor een bedrijf, zoo redeneert men, maar voor het hoofdgeld is er niets van dien aard. Natuurlijk weet men dat het een belasting is in de plaats van den heerdienst, maar dat neemt niet weg, dat men meer en meer het gevoel begint te krijgen, dat deze belasting behalve de gewoonte geen redelijke basis meer heeft. Het belangrijkste is, dat juist het jongere geslacht, dat van heerdiensten niet meer weet, tegen het hoofdgeld bezwaar heeft.

Dat laat met zekerheid voorspellen, dat over een tiental jaren de bezwaren tegen het hoofdgeld veel grooter zullen zijn dan thans” (blz. 71).

Vraagt men, welke groep van inlandse belastingplichtigen op Java het zwaarst belast is, dan moet het antwoord luiden: de arme landbouwers. „Welnu”, zegt het rapport, „waar de landrente zwaar drukt, zijn het in werkelijkheid landrente plus hoofdgeld die zwaar drukken. Zulks wordt over heel Java zeer duidelijk gevoeld” (blz. 72). Uit de antwoorden op de rondgezonden vragenlijsten bleek duidelijk, dat bij bestuur en bevolking tegen geen belasting zoveel bezwaren bestaan als tegen het hoofdgeld.

De moeilijke vraag, hoe de leegte in de schatkist aangevuld zou moeten worden, als het hoofdgeld afgeschaft werd, hadden de rapporteurs niet te beantwoorden. Bij wijze van voorbeeld wordt het denkbeeld geopperd van een oplossing van het hoofdgeld in de landrente (door een surtax) en in de inkomstenbelasting. Verder komen de rapporteurs tot de konklusie, dat de invoerrechten en de accijnzen over het algemeen, in verhouding tot de hoge opbrengsten, weinig drukkende belastingen zijn en dat daarom zelfs gepoogd kan worden, om bij het verminderen van andere lasten in deze richting compensatie te zoeken. Ook uitbreiding van de uitvoerrechten kan overwogen worden.

Oplossing van een deel van het hoofdgeld in de *inkomstenbelasting* zou de moeilijkheden, waarvoor de praktijk van deze belasting het bestuur stelt, misschien nog scherper accentueren. Want geen belasting komt zo slecht binnen als deze, geen andere eist zoveel van de tijd der bestuursambtenaren, bij geen andere zijn

de achterstanden zo groot. Doch, daar herziening, en in het bijzonder vereenvoudiging der voorschriften van de inkomstenbelasting toch zeer urgent is, is niets logieser dan een gelijktijdig onderzoek, in hoeverre het verouderde hoofdgeld met de inkomstenbelasting te combineren zou zijn.

* * *

Hiermede is, meen ik, het belangrijkste uit dit rapport onder de aandacht van de lezers van dit tijdschrift gebracht. Ik kan er niet aan denken de verdere, rijke inhoud ook slechts oppervlakkig, te bespreken. De commissie voor herziening van het belastingstelsel bespreekt het rapport in haar vierde verslag. In ondubbelzinnige termen uit zij zich over de wenselijkheid van afschaffing van het hoofdgeld. De druk op de inheemse bevolking van Java, met name op de armere landbouwers, is volgens haar te groot en het eerst komt het hoofdgeld voor afschaffing in aanmerking. En wel volledig. „De commissie meent in geen geval te moeten aanbevelen het hoofdgeld te verminderen en dus in den tegenwoordigen vorm, met verminderde bedragen te handhaven.” De commissie uit zich hier met een gelukkige, en nodige, beslistheid. Zij beveelt een verhoogd invoerrecht op sigarettenspapier aan, waaruit een bate van f 3,5 miljoen verwacht wordt. Een surtax op de landrente wordt door de commissie ontraden.

De eerste groep van door de commissie aanbevolen maatregelen, waaraan terstond aanmerkelijke financiële gevolgen verbonden zijn, is de volgende:

- 1o. afschaffing van het hoofdgeld op Java en Madoera;
- 2o. gedeeltelijk prijsgeven van het bedrag der opcenten op de inkomstenbelasting en verwerking van het overblijvend deel in een nieuw tarief;
- 3o. afschaffing van de opcenten op de (europese) verponding;
- 4o. wijziging van de „inlandse verponding”;
- 5o. verhoging van het invoerrecht op sigarettenspapier.

De tweede groep van maatregelen is de volgende:

1o. een in hoofdzaak op agronomies gebied liggend onderzoek naar de werking van de onderdelen der landrentehoeffing, welke dringend verbetering behoeven. In afwachting van de resultaten van dat onderzoek:

a. aftrek van 10 pikol per bouw, ook voor die gronden, waarvoor de produktiviteit op minder dan 20 pikol is gesteld, met dien verstande, dat het minimum van de belastbare opbrengst wordt gesteld op 2 pikol per bouw (de „aftrek”, waarvoor geen landrente verschuldigd is, bedraagt tans voor gronden met een produktiviteit van minder dan 20 pikol per bouw, de helft van de produktiviteit, zodat dit voorstel vermindering van de landrente voor slechte gronden betekent);

b. opheffing van het maximum van de aanslag voor droge gronden van f 20 per bouw;

c. betrekken van de landrentedienst bij de afschrijvingen;

d. centrale vaststelling van de padiprijs;

e. vrijstelling van de declbouwer van de inkomstenbelasting.

2o. a. onderzoek naar de achterstand in de inning van de inkomstenbelasting;

b. vereenvoudiging van verhaal van achterstallige belasting van werknemers bij werkgevers;

c. inning van de belasting van ambtenaren door inhouding op het traktement;

d. onverwijde regeling van de opleiding van de hogere ambtenaren van de belastingdienst.

3o. verlaging van het pandhuistarief, zodra de financiële verhoudingen zulks toelaten.

4o. voor de personele belasting: afschaffing van de grondslagen paarden en rijtuigen en invoering van een aftrek voor kinderen.

Door de commissie wordt voorts aanbevolen om in

aansluiting aan de in het rapport Meyer Ranneft—Huender verzamelde gegevens, nader te doen onderzoeken, welke van die gegevens voor een deugdelijke welvaartsbewaking, geregeld te verzamelen zijn en voor periodieke publikatie in aanmerking komen.

Het vraagstuk der desalasten, die gezamenlijk waarschijnlijk zwaarder drukken dan de landrente, worde — het is een aanbeveling zowel in het rapport over de belastingdruk als van de commissie voor de belastingherziening — het voorwerp van een afzonderlijk onderzoek.

G. GONGRIJP.

ONDERNEMERSWINST OF GEMEENTEACCIJNS?

Een vraag aan Prof. Mr. D. van Blom.

Prof. Mr. van Blom heeft in „Economisch-Statistische Berichten” van 10 Februari aandacht gegeven aan onze gedachtenwisseling met „De Maasbode”, en aan onze artikelen in „De Gemeente” over winst uit Gemeentebedrijven.¹⁾ Het is in den regel een genoegen voor iemand, die zich op economisch gebied aan een betoog te buiten gaat, waar nieuwe punten in worden op den voorgrond gebracht, door Prof. van Blom te worden beoordeeld. Het is daarom een genoegen, wijl de beoordeelde dan verzekerd is van groote objectiviteit, en van den wil om het beoordeelde betoog in den geest, waarin het gehouden werd tot zijn recht te doen komen. Het genoegen in dit bijzondere geval was voor den beoordeelde nog grooter, wijl hem daarbij bleek, dat Prof. van Blom het op zeer belangrijke punten met hem eens is.

Hij is eens, dat het in zeer veel omstandigheden goed beleid is om uit Gemeentebedrijven winstuitkeeringen te doen aan de Gemeente ten bate van de Gemeentekas. Hij is het ook eens ten opzichte van het economisch karakter van een aantal Gemeentebedrijven. Hij is het ook hierover eens, dat een aantal Gemeentebedrijven, met name gas- en electriciteitsbedrijven, ten onrechte als monopolistische bedrijven worden aangeduid. Een gegeven, dat bij de beoordeeling van de winstuitkeering zeker van waarde is. Hij is het voorts eens, dat de eisch van uniforme tarieven voor zulke gemeentebedrijven, met name voor gas- en electriciteitsbedrijven, niet vereenigbaar is met behoorlijk bedrijfsbeleid. Voorts is hij het eens, dat levering tegen uniformen kostprijs „bij de meeste bedrijven behalve onverstandig ook ondoenlijk zou zijn (omdat een uniforme kostprijs er niet is)”.

Hier echter komt de vreugdevolle voldoening over de instemming van Prof. van Blom ongeveer tot een einde. Want hij is het niet eens, dat winstuitkeeringen uit Gemeentebedrijven niet het zelfde karakter zouden hebben als de oude indirecte Gemeentelijke verbruiksbelastingen, de Gemeentelijke accijnzen.

Wij geven de hoop nog niet op, ook op dat punt met Prof. van Blom tot overeenstemming te geraken. Althans wij wagen de poging daartoe. De poging vercischt, zien wij het wel, geen zeer uitvoerig betoog.

Wij vragen aan Prof. van Blom om zich den toestand in te denken, dat het Nederlandsche Staatsmijnbedrijf winst zou opleveren. Het indenken van dien toestand zal hem geen groote inspanning kosten. Eenigen tijd geleden leek die positie voor het Staatsmijnbedrijf vrijwel bereikt. De laatste tijd heeft te dien opzichte als gevolg van de marktprijzen van het product der Staatsmijnen, in de uitkomsten een wijziging gebracht. Maar wij stellen, dat de productie van steenkolen weer een loonend bedrijf zou worden. Het is vele jaren zoo geweest. Wij stellen, dat het weer aldus zal komen te staan. Winstgevend bedrijf dus niet enkel voor particuliere mijnen, maar ook voor mijnen geëxploiteerd door den Staat. Van Prof. van Blom is niet de bedenking te wachten, dat de Staat een mijnbedrijf niet kan exploiteeren met ongeveer gelijke economische uitkomsten als het particuliere bedrijf dit doet. De Staat, stellen wij, maakt

¹⁾ Deze artikelen worden eerlang verzameld als brochure uitgegeven door de N.V. „Ontwikkeling”, Amsterdam.

dus elk jaar een winst van een aantal millioenen uit het Staatsmijnbedrijf.

Zal Prof. van Blom ons dan komen vertellen, dat het storten van die winst in de Staatskas, het beschouwen van die winst, — wij denken natuurlijk aan zuivere winst, vastgesteld na volkomen voldoende afschrijving, enz. — als inkomsten van den Staat, het gebruiken van die winst om uitgaven van den Staat te dekken, moet worden beschouwd als de heffing van een verbruiksbelasting? De heffing van een accijns van de verbruikers van steenkolen?

Waarom zal Prof. van Blom met dit betoog niet komen? Omdat hij weet, dat de steenkool uit de Staatsmijn gewonnen, een artikel is, dat niet enkel, zelfs niet in hoofdzaak, voor huishoudelijk gebruik wordt geleverd, doch een artikel, dat ook wordt geleverd voor industrieel gebruik, een artikel in dit bijzonder geval, dat zelfs niet uitsluitend in het eigen land wordt geleverd, doch nu en dan ook in aangrenzende gedeelten van een ander land. Prof. van Blom zal ook daarom dit betoog niet voeren, omdat hij weet, dat de levering van steenkolen uit de Nederlandsche Staatsmijnen heelemaal niet te vergelijken is met een monopolistische levering, omdat hij weet, dat de voor steenkolen te bedingen prijs mede wordt beheerscht door den prijs van andere brandstoffen met name van steenkolen uit Duitschland en Engeland, in Nederland aangevoerd. Indien aan Prof. van Blom gevraagd wordt wat dan wel de economische definitie is voor het overschot, door de Staatsmijnen gemaakt en in de Staatskas gestort, dan zal hij, wij zijn er zeker van, als economische definitie geven het begrip: ondernemerswinst.

Wij vragen nu: waarom moet dit alles anders worden, wanneer de winst niet wordt gemaakt door een Staatsbedrijf, maar door een Gemeentebedrijf? Wij zien hiervoor geen enkel logisch motief. Immers de winst door het Gemeentebedrijf gemaakt, wij nemen weer als voorbeeld gas en electriciteit, wordt economisch gezien langs gelijken weg verkregen als de winst bij het Staatsbedrijf. Een belangrijk deel van de door het electriciteitsbedrijf opgewekte energie wordt geleverd voor industriele doeleinden. De prijs wordt vastgesteld in volledige concurrentie met andere krachtbronnen of warmtebronnen. In concurrentie veelal met eigen opwekkingskosten van elektrische energie voor den industrieel, die vrijelijk kan beslissen of hij de vereischte electriciteit zelf zal opwekken of die van de Gemeentelijke elektrische centrale zal betrekken. De economische figuur is bij de levering van een min of meer belangrijk deel van het door de Gemeentegasfabriek geproduceerde gas dezelfde.

Welk ander motief kan er nu nog zijn, dat rechtvaardigen zou om hier de bedrijfswinst uit Gemeentebedrijven gemaakt en in de Gemeentekas gestort, wél als accijns te zien en de bedrijfswinst uit het Staatsbedrijf gemaakt en in de Staatskas gestort niet te zien als door den Staat geheven accijns, door den Staat geheven verbruiksbelasting op steenkolen?

Wij moeten bekennen dit motief niet te kunnen vinden. Onze verklaring van dit meeningsverschil met Prof. van Blom kan geen andere zijn dan deze, dat hij zich niet volkomen vertrouwd heeft gemaakt met de gedachte, dat de Gemeente, die bedrijven exploiteert als waarover wij hier spreken, optreedt enkel en alleen als ondernemer. Evenals de Staat is de Gemeente tegelijk ondernemer en belastingheffer. Maar deze beide functies hebben niets met elkan-der gemeen.

Het is ons niet onbekend, dat van een stelsel waarbij de voortbrenging op ondernemerswinst is gericht, veel kwaad is te zeggen. Van het stelsel en van de ondernemerswinst als doel. Wij hebben ons in dit opzicht niet onbetuigd gelaten en zullen ons in dit opzicht ook voortaan niet onbetuigd laten. Doch van de ondernemerswinst door Staat en Gemeente uit ondernemingen verworven en in de Staatskas gestort, kan in elk geval dit goede worden gezegd, dat zij niet wordt bestemd voor particuliere doeleinden door den

particulieren ondernemer van het bedrijf te bepalen, doch dat zij wordt bestemd voor algemeene doeleinden ter bekostiging van algemeene voorzieningen door Gemeente of Staat, gezien als gemeenschapsbelang.

Dit wordt ook door Prof. van Blom niet betwist. Hij is geen tegenstander van winst uit Gemeentebedrijven, nog veel minder een tegenstander van goede aanwending der winst uit Gemeentebedrijven. Zijn vrees, in het voorbijgaan geuit is, dat Gemeentebedrijven uit winstbegeerigheid er toe zouden kunnen komen om voor levering van hun waren, gas, electriciteit, enz. progressieve tarieven te heffen, en Prof. van Blom meent, dat deze progressie bedenkelijk zou zijn. Wij zijn het met hem eens, dat het brengen van progressie in de prijsbepaling van de door de Gemeentebedrijven geleverde waren of diensten, in den regel in strijd is met beginselen van goed bedrijfsbeleid, en wij vragen hem om althans hier de overeenkomst te zien tusschen goed bedrijfsbeleid van de Gemeente als ondernemer en goed bedrijfsbeleid van den particulieren ondernemer.

Zoo blijft ons eenig verschil met Prof. van Blom op dit punt de vraag, of de uitkeering van ondernemerswinst uit Gemeentebedrijf aan de Gemeentekas, het aanwenden daarvan voor gemeentelijke voorzieningen mag worden beschouwd als heffen van Gemeentelijke verbruiksbelasting, gemeentelijke accijns? Tenzij nu Prof. van Blom ons kan aantoonen, dat de ondernemerswinst uit een Staatsbedrijf economisch gezien een ander karakter heeft dan de ondernemerswinst uit een Gemeentebedrijf, moeten wij hem vragen zijn oordeel over het economische karakter van winstuitkeeringen uit Gemeentebedrijven alsnog te herzien.

* * *

F. M. WIBAUT.

Ziehier mijn antwoord:

Ook de heer Wibaut ziet de gevaren van progressie in de tarieven van overheidsbedrijven in en is in den regel hiertegen gekant. Ik stel dit met evenveel voldoening vast als dat hij zijn m.i. mislukt betoog, dat een winst-makend overheidsbedrijf van zijn winst enkel zou kunnen afzien door een absurd bedrijfsbeheer te voeren, noch heeft herhaald, noch nader verdedigd.

Met juistheid merkte voorts de heer Wibaut op, dat onze wegen zich scheiden zoodra de theoretische qualificatie van deze winst uit overheidsbedrijven aan de orde komt. Hij ontkent, dat zij een verteringsbelasting mag worden genoemd; ik ontken deze ontkenning, betwist de juistheid der tegenstelling „belasting—winst” en stel, dat beide hier samenvallen.

Tot staving van zijn ontkenning vraagt hij mij, of dan ook winst der Staatsmijnen een kolenbelasting zou moeten heeten. Hij verwacht een ontkennend antwoord en heeft dan voor mij den strik gereed: waarom het niet-monopolistische staatsmijnbedrijf met andere maat gemeten dan evenmin monopolistische gemeentebedrijven? Hij wachte nog even met het toehalen van den strik.

Ook een winst makende staatsmijn zou door goedkoopster te leveren van deze winst kunnen afstand doen. Zij zou hieraan vermoedelijk onverstandig doen, nóg onverstandiger dan b.v. een gemeentelijke gasfabriek. Nóg onverstandiger, omdat er een belangrijk verschil tusschen deze twee bedrijven is. Het bestaat hierin, dat het niet-monopolistische van bijv. een gasfabriek ligt in het feit, dat (behoudens de uitzonderingsgevallen van eigen gasfabricage door de verbruikers zelf) hare concurrenten *andere* verlichtings- en verwarmingsmiddelen dan gas aanbieden, terwijl de mededingers van de staatskolenmijn andere leveranciers van *hetzelfde* verwarmingsmiddel zijn. Gasbelasting in den vorm van gemeentelijke gaswinst zou de gemeente innen in den vorm van een heffing op *alle* gas; kolenwinst zou de Staat innen in den vorm van een heffing op *een deel* van alle kolen. De trek van algemeenheid, dien men gaarne in een belasting ziet, zou hier ontbreken. Dit verschil komt ook hier-

in uit: het afzien van gaswinst zou het gas algemeen goedkoop maken; het afzien van kolenwinst de kolen niet, want de particuliere kolen zouden blijven op hun normalen, hooger prijs; toeval of willekeur zou beslissen, wie profiteert van de goedkoopere staatskool. De heer Wibaut bespeure, dat het toehalen van zijn, uit de gelijkwaardigheid der twee gevallen geconstrueerden, strik hem eenige moeite zou kunnen bereiden.

Toen nog de Overheid niets anders leverde dan recht en veiligheid, en allé „bedrijf” aan particulieren overliet, was vanzelve de tegenstelling „belasting—winst” duidelijk en scherp. Nu de terreinen van overheids- en particuliere bemoeienis ineenloopen, moet zij onscherp worden. En vooral aan lieden van den ouden stempel, gehecht als zij zijn aan oude theoretische constructies, kan dit eenigen last berokkenen. Met een voorbeeld, ten bewijze hoe thans „winst” en „belasting” kunnen samenvallen, helpt men hen misschien het best op weg: Een gemeente; die wij A zullen noemen, komt tot het besef, dat haar inkomstenbelasting te hoog is opgedreven, maar tevens, dat zij uit haar bedrijven (gas, electriciteit, tram) wel wat meer kan maken zonder deze in hun afzet te schaden; en zij vervangt ten deele haar inkomstenbelasting door iets meer te vragen voor haar gas, haar elektrische kracht en haar tramkaartjes. Is dit in wezen iets anders dan vervanging van een stuk inkomstenbelasting door verteringsbelastingen? Niemand zou aarzelen, deze vraag bevestigend te beantwoorden, indien de lichtbedrijven en de tram te A door particuliere maatschappijen werden gedreven en het aan de gemeente vrij stond op de producten van deze ondernemingen een accijns te leggen. De aarzeling komt voort uit het formeel, het juridische onderscheid tusschen de bedrijven in het eene en die in het andere geval. Maar dit verschil raakt niet het economisch wezen van gebeurlijkheden als deze. Ik geef de hoop nog niet op, ook op dit punt met den heer Wibaut tot overeenstemming te geraken.

D. VAN BLOM.

EENE INTERNATIONALE REGELING VAN HET ARBEIDSCONTRACT VOOR ZEEVARENDEN.

Op de 9e vergadering van de Internationale Conferentie voor den Arbeid, welke dit jaar in Juni te Genève gehouden wordt, zal als punt der agenda in behandeling worden genomen het vraagstuk der internationale codificatie der voorschriften betreffende het arbeidscontract voor zeevarenden.

Het besluit hiertoe nam de „Conseil d'Administration” in zijn 25e zitting te Genève in Januari 1925.

Toch dateert de voorbereiding van dit vraagstuk reeds van vroeger.

Op de vredesconferentie van Parijs in 1919, welke besloot met het tractaat van Versailles, werd dit ontwerp besproken en ook het tezelfder tijd bijeengekomen vakverenigingscongres te Bern (van het latere I.V.V.) werd de wensch uitgesproken, dat een internationale wet ter bescherming der zeevarenden zou worden tot stand gebracht in samenwerking met de vakverenigingen van zeevarenden.

Op de vredesconferentie was het van Amerikaanse zijde, dat het beginsel der Amerikaanse wetgeving, welke den zeeman veroorlooft in iedere haven het arbeidscontract te doen beëindigen, werd gepropageerd; maar bij het vrijwel unanieme verzet daar tegen, werden geen voorstellen ingediend. Slechts werd de eisch gesteld, dat een eventuele internationale wet de Amerikaanse „Seamen's Act” niet zou aantasten. Men meende echter, dat reeds art. 405 van het tractaat van Versailles, dat de ruimere bescherming der arbeiders waarborgt, ten opzichte van eventuele internationale regelingen, wanneer in een land reeds beter wetten bestaan, ook hier voldoende was. Ten einde echter de verschillende inzichten tevreden te stellen, werd een compromisvoorstel van Fransche zijde aanvaard, waarin de wenschelijkheid eener af-

zonderlijke regeling van de bescherming der zeevarenden op een afzonderlijke conferentie werd uitgesproken.

Als uitvloeisel van dit besluit vond reeds de Conferentie van Genua plaats, waarover in dit tijdschrift een verslag is geplaatst!

Nu bestaan ten opzichte van de internationale codificatie van het arbeidscontract voor zeevarenden twee stroomingen.

De eene strooming is ten gunste van een internationale wetgeving, welke in velerlei opzicht een verbetering zou worden en eene uitbreiding van datgene, wat reeds in de voornaamste maritieme landen gevonden wordt. Deze strooming wenscht dus een werkelijk internationale wet in den geest zooals de Middeleeuwen voorschriften kenden. (Consolato del Mare, Rôles d'Oléron, loi de Wisby). Anderen daarentegen meenden, dat men de reeds bestaande wetten slechts moest ontleden en alleen dat, wat algemeen geldend was, dus een soort grootste gemeene deeler als een minimum voorschrijven voor den inhoud der landelijke regelingen.

Dit verschil in opvatting kwam reeds scherp naar voren op de Conferentie van Genua in 1920 en ook bij de voorbereiding van de nu aangekondigde Conferentie heeft dit verschil in opvatting de voorbereiding als het ware verlamd.

In 1920 kwam men intusschen niet verder dan een besluit om de zaak nogmaals in studie te nemen en een opdracht aan het bureau om een ontwerp te vervaardigen. Het lijkt ons nu wel belangwekkend om in korte trekken te schetsen, wat daarna is gebeurd.

In Genua was een deskundige paritaire commissie benoemd, bestaande uit een gelijk aantal reeders-afgevaardigden en zeelieden-afgevaardigden. Deze commissie kwam reeds in November 1920 bijeen en besloot de voorbereiding der codificatie met ernst ter hand te nemen. Het Bureau International du Travail zou een ontwerp gereed maken, maar ook een enquête zou worden ingesteld bij de Regeeringen, terwijl eveneens de meening der Regeeringen en der landelijke verenigingen van zeevarenden zou worden ingewonnen, omtrent de te volgen methode bij de codificatie. Dientengevolge werd in 1921 een brochure verzonden door het B. I. T. waarin de meening der Regeeringen en organisaties van zeevarenden werd gevraagd.

Inmiddels begon men ook met het voorhanden materiaal en de ingekomen antwoorden der Regeering etc. te schiften en onder leiding van Prof. Ripert uit Parijs werd een voorstel ontworpen. Dit voorstel werd ontworpen op basis van de voornaamste landelijke bestaande of in voorbereiding zijnde regelingen. Tot onze verwondering ontbreekt hier een opgave van de Nederlandsche regeling, zoodat de vraag gesteld mag worden, of onze Regeering wel hare medewerking heeft verleend.

De hierboven genoemde paritaire deskundige commissie kwam verschillende malen bijeen en bestudeerde het verwerkte materiaal. In de vergadering dezer commissie van 1925 zou ten slotte het ontwerp worden vastgesteld, toen eenige dagen voor den aanvang der vergadering een mededeeling inkwam van de internationale organisatie der reeders, dat het ontwerp, voor zoover dat bekend was, voor de werkgevers niet te aanvaarden was.

Het heet o.m.:

„Wij zijn tot de conclusie gekomen, dat het op dit oogenblik onmogelijk zal zijn, een Internationaal Statuut in het leven te roepen, dat afgezien van de voornaamste beginselen, zal kunnen worden aanvaard door alle landen, die het plan hebben, hun nationale wetgeving tot ontwikkeling te brengen.”

De reeders meenden, dat een internationale wet zich zou moeten beperken tot die grondslagen, welke bereids gemeen goed geworden zijn in de verschillende wetgevingen en dat aan de landelijke wetten moet voorbehouden blijven deze beginselen in detailpunten te regelen.

Dit principe was belichaamd in een geheel nieuw ontwerp.

Ondanks de tot dan toe bereikte overeenstemming stond men dus nu voor twee concepten, waarin de in den aanvang van dit artikel genoemde stroomingen belichaamd waren.

Men heeft toen de situatie besproken en een kleine commissie benoemd, welke binnen 15 dagen een nieuw concept moest gereed maken. Deze commissie bestond uit den Franschen reeder Rousiers, den bekenden Engelschen zeelieden-leider Havelock Wilson en de heeren Mr. Bisschop en Damm als secretarissen.

Inderdaad slaagde men erin, een concept gereed te krijgen binnen den vastgestelden tijd, hetwelk de goedkeuring bleek te kunnen wegdragen der reeders gedelegeerden in de paritaire commissie, doch behoudens den heer Havelock Wilson verklaarden de vertegenwoordigers der zeelieden zich unaniem tegen dit ontwerp.

Het Bureau International du Travail meende nu de drie ontwerpen (zijn eigen rapport, het voorstel der reeders en dat der subcommissie Rousiers-Havelock Wilson) ter kennis der Regeeringen te moeten brengen en haar meening in te winnen.

Ook onze Regeering ontving deze rapporten en deze vraag, maar de Minister van Arbeid weigerde over de beantwoording der vraag overleg te plegen met de belanghebbenden, zich vermoedelijk stellende op het standpunt, dat de zeevarenden zoowel als de reeders reeds de gelegenheid hadden om zich met elkander te verstaan.

Hoe dit zij, het is duidelijk, dat de aanstaande conferentie een beeld van verdeeldheid zal bieden. De reedersafgevaardigden zullen wel aan hun opvatting vasthouden. De afgevaardigden der zeevarenden zullen de opvatting van den heer Havelock Wilson slechts in zeer geringe mate deelen en de Regeeringen staan aldus voor een zeer moeilijke taak.

Inderdaad moet worden toegegeven, dat het laatste ontwerp voor een internationale regeling van het arbeidscontract voor zeevarenden nauwelijks aanspraak kan maken op dien naam. Het bevat in een aantal titels enkele voorschriften, maar zoo vaag gesteld en zoo weinig dwingend, dat de betekenis ervan vrijwel nihil is. Ook de gevolgde methode, om slechts aan te geven, dat de nationale wet de materie regelen moet, doch zonder de minste vingerwijzing, in welk opzicht, lijkt ons een nutteloos probeersel!

Een zeer korte samenvatting moge thans volgen.

De Ie Titel omvat de definities van vaartuig, schepeling en kapitein.

De IIe Titel omvat de regeling van de positie van den kapitein in dien zin, dat de nationale wet bepalingen betreffende die positie moet bevatten. Voorts wordt de eisch gesteld, dat de aan boord te geven bevelen moeten worden begrepen.

De IIIe Titel houdt de voorschriften in, welke in de landelijke wetten moeten voorkomen betreffende het arbeidscontract voor schepelingen. Ook hier slechts eenige algemeene en nog geenszins absolute voorschriften. Wel wordt dwingend de eisch gesteld, dat de nationale wet de dwang moet regelen, waarmede de arbeidsovereenkomst wordt gehandhaafd! Verder wordt zoowel het schriftelijk aangaan der verbintenissen als het instellen van monsterboekjes facultatief gesteld.

De IVe Titel betreft het verbreken en beëindigen der overeenkomst.

De Ve Titel behandelt de disciplinaire en strafmaatregelen, maar ook hier is weer een zoo ruime verwijzing naar den inhoud der nationale wet zonder eenig minimum, dat de bepalingen voor een groot deel volkomen nutteloos zijn. Wel is opmerkelijk dat in dezen Titel nog de ouderwetsche opvatting van het disciplinair gezag aan boord geheel is gehandhaafd en het wekt den indruk alsof men hier zeer stellig heeft willen zijn en hier ook imperatieve bepalingen heeft opgenomen.

Daarom te meer is dit concept een monstrem van internationale wetgeving.

Terwijl in de eerste vier Titels de verplichtingen van den reeder en van de Overheid geheel en al worden teruggebracht tot datgene wat de nationale wet, nagenoeg geheel vrijblijvend van eenigen internationalen dwang kan regelen, heeft men de verplichtingen van den zeeman in den Ven Titel wel met name vastgelegd en ook bijzonderlijk aangegeven, wat voor den zeeman als strafbaar vergrijp dan wel als discipline straf is te beschouwen.

Deze tweeledigheid stempelt den arbeid der subcommissie dan ook tot een volslagen onbruikbaren grondslag voor beraadslaging. Het kan verwondering baren dat iemand als Havelock Wilson, die weliswaar beschouwd mag worden als een conservatief zeelieden-leider, zich heeft geleend tot een dergelijke achteruitzetting der zeelieden.

Uit het voorgaande moge blijken, dat het er met de internationale codificatie van het arbeidscontract voor zeevarenden droevig voorstaat. Eenig resultaat is dan ook van de aanstaande conferentie niet te wachten. Zaak is het, dat dit zeer belangrijke onderwerp onttrokken wordt aan de nuttelooze onderhandelingen, welke sinds 1920 erover gevoerd zijn en in de periode na de conferentie van 1926 rustig een ontwerp worde gemaakt, dat, rekening houdend met de moeilijkheden van verschillende aard, toch er voor bewaard wordt, een aanfluiting van ernstigen internationalen wetgevenden arbeid te zijn.

J. RATTE.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE DUITSCHE BANKEN IN HET JAAR 1925.

Regeringsrat Dr. E. Stern te Berlijn schrijft ons:

Einde Januari heeft de Reichs-Kredit-Gesellschaft, de jongste onder de Berlijnsche groote banken, in Februari de Berliner Handels-Gesellschaft, en in den loop van Maart hebben de overige zes groote banken, nl. de Deutsche Bank, de Direction der Disconto-Gesellschaft, de Dresdner Bank, de Darmstädter und Nationalbank, de Commerz- und Privatbank, hun balansen gepubliceerd. Eerstgenoemde twee instituten bezitten geen filialen; de laatste zijn de grootste banken in het bezit van een filialennet, welke Duitschland kent. Alle acht echter oefenen zij, gelijk in Duitschland gebruikelijk is, alle vormen van het crediet-, beurs- en emissiebedrijf uit. Deze acht groote Berlijnsche banken omvatten een zoo buitengewoon groot deel van het totale Deutsche bankbedrijf (wanneer men van het bedrijf der spaarbanken en dergelijke instituten afziet), dat hun ontwikkeling doorslaggevend voor die van het Deutsche bankbedrijf is. Zij beheeren toch niet minder dan vier vijfde der totale vreemde gelden, die door Deutsche banken-innaamloozen-vennootschapsvorm worden opgevoerd.

De Deutsche banken, welke door genoemde acht worden vertegenwoordigd, hebben in 1925 hun ontwikkeling in stijgende lijn voortgezet. Daarbij was het afgelopen jaar met zijn ineenstortingen van groote concerns en zijn hoog faillissementencijfer voor hen een jaar van gevaaren. Wij herhalen derhalve met voldoening hetgeen wij reeds het vorige jaar bij de bespreking der balansen van 1924 vastgesteld hebben: ¹⁾ „de soliditeit, die het Deutsche bankwezen in zijn voornaamste vertegenwoordigers, de groote banken, heeft getoond, is een gewichtig actief der Deutsche volkshuishouding en bezit een aanmerkelijk deel van het voor den wederopbouw onmisbare vertrouwen der wereld. Duitschland is nog geenszins buiten alle gevaar, doch zooveel kan reeds worden vastgesteld, dat de groote Deutsche banken de wereld een ander voorbeeld zullen geven dan die in eenige andere stabilisatielanden”. De Deutsche banken hebben in de beide stabilisatiejaren in stilte en zonder ophef een *interne reorganisatie* in grooten stijl doorgevoerd, van welker

¹⁾ In de No's van 15 en 22 April 1925.

beteekenis men zich in de van inflatie verschoond gebleven landen geen juiste voorstelling kan maken. Kenmerkend zijn de cijfers van het aantal beampten der vijf grootste filiaalbanken.

Beampten der 5 grootste filiaalbanken.

	Einde 1923	Einde 1924	Einde 1925
Deutsche Bank	40.000	?	16.000
Dresdner Bank	22.853	11.567	9.484
Direction der Disconto-Ges...	?	8.912	7.365
Darmstädter u. Nationalbank	29.000	19.000	8.300
Commerz- und Privatbank..	?	10.260	7.100

De reorganisatie is tezelfdertijd tot verbetering der arbeidsmethoden benut. Het machinaal bedrijf heeft thans in het Deutsche bankwezen een veel grotere beteekenis gekregen dan voor den oorlog. De heer Pferdenges van den Schaaffhausenschen Bankverein heeft zelfs voor kort op een vergadering der West-Deutsche bankiers verklaard, dat de arbeidsprestatie per beampte ongeveer 156 pCt. der vooroorlogsprestatie bedraagt. Hierbij moet intusschen niet over het hoofd worden gezien, dat de per transactie omgezette bedragen in Deutschland steeds nog kleiner zijn dan voor den oorlog.

Het sterkst komt de stijgende lijn der ontwikkeling der banken uit in de *beweging der vreemde gelden*, welke in de volgende tabel wordt weergegeven.

	1925 Einde		1924 Einde		1924 G.M. Begin	
	Crediteuren	Accepten	Crediteuren	Accepten	Crediteuren	Accepten
	In miljoenen R.M.				In miljoenen M.	
Deutsche Bank	1240	74	864	6	349	0,6
Dresdner Bank	1004	48	685	0	189	0,1
Direction der Disconto-Ges	893	61	683	8	217	0,2
Darmstädter u. Nationalb.	859	36	669	5	195	0,3
Commerz- u. Privatbank..	600	25	378	3	144	0,5
Reichs-Kredit-Gesellschaft	397	—	335	—	?	—
Berliner Handels-Ges.....	211	4	131	—	32	—
Mitteldeutsche Creditbank	90	10	62	1	16	0
	5294	258	3807	23		
	5552		3830			

De crediteuren hebben bij de zeven instituten, die voor den oorlog reeds bestaan hebben, bijna de hoogte van 1913 weder bereikt, of, wanneer men de waarde-daling van het geld in aanmerking neemt, ongeveer twee derde hiervan. Buitengewoon terughoudend zijn daarentegen de banken in de afgifte van hun accept geweest. Aan Deutsche bankaccepten circuleerde nauwelijks een vijfde van 1913. Deze terughoudendheid staat in verband met een eigenaardig en slechts voor de Deutsche geldmarkt geldend feit. De Deutsche Reichsbank heeft zich in het begin van 1925 bereid verklaard tot het disconteeren van Deutsche bankaccepten, doch slechts tot de helft van het eigen kapitaal der acceptanten. Daar dit eigen kapitaal nog gering is en de Deutsche banken hun handtekening slechts in zoverre willen geven als zekerheid bestaat, dat zij niet tevergeefs ter markt wordt aangeboden, hebben zij het middel der geldcreatie door acceptverleening tot dusverre nauwelijks aangewend. Bij de huidige ruimte der Deutsche geldmarkt zijn bankaccepten een zeer geliefd beleggingspapier en grotere bedragen dan tot dusverre circuleerden zouden, naar het zich laat aanzien, gemakkelijk opname vinden.

De *liquiditeit* der Deutsche banken is geheel normaal. De ineensstorting, en in het bijzonder de in den zomer aan den dag getreden insolventies van groote Deutsche firma's, hebben aan de Deutsche banken zware aanspraken gesteld en wel in een tijd, toen de liquiditeit zelfs geringer was dan in de eindbalansen van het jaar tot uitdrukking komt. Toentertijd zijn nl. weliswaar niet door het Deutsche, doch wel door het buitenlandse publiek niet onaanzienlijke sommen aan verschillende banken onttrokken,

zonder dat dit echter den geringsten invloed op de liquiditeitspositie heeft gehad. Hiertoe droeg zeker ook de verstandige politiek bij, de ontbinding der insolvent geworden groote ondernemingen gemeenschappelijk en rustig door te voeren en daardoor een paniek te verhinderen. De ontwikkeling heeft dit inzicht, hetwelk in het bijzonder dat van den Reichsbankpresident was, gelijk gegeven. Het resultaat is geweest, dat een geringere liquiditeit dan op het oogenblik aanwezig is, voor de sterkere aanspraken gedurende den afgelopen zomer voldoende was. De liquiditeitsgraad der afzonderlijke instituten aan het einde des jaars blijkt uit de volgende tabel.

	Eerste rangs liquiditeit (Verhouding d. kasmiddelen, tegoed b. circul. en andere banken, wissels, voorsch. op eff. t.o.v. vreemde gelden)		Tweede rangs liquiditeit (Verhouding der voorschotten op goederen en eigen effecten tot vreemde gelden)		Eerste- en tweede rangs liquiditeiten tezamen	
	31/12 1925	31/12 1924	31/12 1925	31/12 1924	31/12 1925	31/12 1924
	in % der vreemde gelden					
Deutsche Bank	49	60	10	10	59	70
Dresdner Bank	46	47	15	13	61	60
Direction der Disconto-Ges.	47	45	11	9	58	54
Darmstädter u. Nationalb.	49	55	10	9	59	64
Commerz- u. Privatbank..	49	53	9	3	58	56
Reichs-Kredit-Gesellschaft	75	75	2	1	77	76
Berliner Handels-Ges.....	56	63	15	2	71	65
Mitteldeutsche Creditbank	61	66	4	2	65	68

De vreemde gelden hebben in zeer sterke mate een rentegevende belegging gezocht en wel het meest in het wissel-, rembour- en rekeningcourantbedrijf gevonden. De *verhouding van kasmiddelen tot de vreemde gelden* vertoont derhalve zeer lage cijfers. Betrekkelijk hoog was zij slechts bij de Berliner Handels-Gesellschaft en de Mitteldeutsche Creditbank, waar zij 20, resp. 10 pCt. bedroeg en bij de Reichs-Kredit-Gesellschaft, waarbij zij nog 9 pCt. uitmaakte, terwijl zij bij de overige vijf instellingen tusschen 6 en 3 pCt. schommelde. Deze cijfers corresponderen in het algemeen met die van het vorige jaar. De ontwikkeling van de aanwending der gelden liep bij de verschillende instellingen uiteen; sommige wijdden aan de rekening-courant, andere aan het rembourbedrijf en weer andere aan de disconteering grootere opmerkzaamheid dan het vorige jaar. Dezelfde toestand heerschte slechts ten opzichte van het emissiebedrijf, dat bij alle zeer geringen omvang gehad heeft. In het loopende jaar heeft zich ten opzichte van dit laatste reeds een wijziging in zoverre doorgezet, als in de laatste weken een reeks binnenlandsche leeningen van publiekrechtelijke lichamen aan de markt is gebracht. Hierbij heeft de Reichs-Kredit-Gesellschaft een zeer groote activiteit vertoond.

Een eenigszins vreemd beeld vertoonen, gelijk ten vorigen jare, de verlies- en winstrekeningen. Alle banken hebben hetzelfde dividend uitgekeerd als over 1924: de Reichs-Kredit-Gesellschaft 6 pCt., de Dresdner Bank, de Commerz- und Privatbank en de Mitteldeutsche Creditbank ieder 8 pCt., de Deutsche Bank, de Disconto-Gesellschaft, de Darmstädter und Nationalbank ieder 10 pCt. Eveneens hebben zij alle passende open reserveeringen doen plaatsvinden. Doch de zuivere winst, zooals die wordt opgevoerd, maakt voor en na bij de meerderheid der banken een zoo gering deel van de brutowinst uit — ondanks het feit, dat de afstand tusschen actief- en passiefrente ook in het afgelopen jaar nog zeer hoog geweest is en het personeel buitengewoon is verminderd, terwijl terzelfdertijd de omzetten stegen — dat men ertoe neigt, de verlies- en winstrekeningen niet geheel letterlijk te nemen. Er zijn banken, die medegedeeld hebben, dat zij kapitaalsuitgaven, als nieuwbouw van het bankgebouw, op onkosten geboekt hebben. Een uitzondering

maakt, gelijk reeds ten vorigen jare, de Reichs-Kredit-Gesellschaft, waarbij de verhouding van opgevoerde zuivere winst tot brutowinst zeer gunstig is. Zeker heeft de winstrekening der Deutsche banken in het verloop jaar ook onder verliezen uit het rekening-courant-bedrijf en uit den stilstand van het emissie-bedrijf, waarop hun apparaat ten deele is toegespitst, en ten slotte onder achteruitgang der effectenkoersen geleden. Dat de banken er dit jaar toe overgegaan zijn, de winsten uit effectentransacties niet op te voeren, wettigt het vermoeden, dat de winsten uit dezen hoofde slechts zeer gering zijn geweest, indien al geen verliezen zijn opgetreden, verliezen weliswaar, die door de snelle koersstijging in den aanvang van het nieuwe jaar thans weder zijn uitgewischt. Bijzonderheden uit de verlies- en winstrekeningen blijken uit de volgende tabel.

	1925			1924			1913	
	6 Filaal-banken	Berliner Hand.-Ges.	Reichs-Kredit-Ges.	6 Filaal-banken	Berliner Hand.-Ges.	Reichs-Kredit-Ges.	6 Filaal-banken	Berliner Hand.-Ges.
	(In Millioenen G.M.)							
Bruto-winst	387,6	9,54	9,89	414,4	10,1	9,2	206,30	15,32
waarvan:								
Administratiekosten ..	307,25	5,53	4,69	330,6	5,5	4,6	84,89	4,29
Belastingen	30,47	1,38		30,3	2,0	0,0	10,27	1,00
Netto-winst	49,91	2,63	5,20	53,5	2,6	4,6	111,16	10,04
	(In % van Bruto-winst)							
Administratiekosten ..	79,2	58,0	47,5	79,8	54,5	50,0	41,1	28,1
Belastingen	7,9	14,5		7,3	19,8	0,0	5,0	6,6
Netto-winst	12,9	27,5	52,5	12,9	25,7	50	53,9	65,3

Uit deze opstelling blijkt, dat de belastingen, vergeleken met de zuivere winst, zeer hoog zijn, doch vergeleken bij de brutowinst van weinig beteekenis zijn. Dit blijkt nog scherper, wanneer men hen met den omzet vergelijkt. De salarissen zijn eveneens niet hoog, terwijl de afstand tusschen debet- en credit-rente, hoewel in den loop des jaars iets gedaald, aanmerkelijk hooger was dan vóór den oorlog. Aan den anderen kant is het aantal beambten, ondanks de sterke vermindering gedurende de laatste twee jaren, bij enkele instituten nog steeds hooger dan vóór den oorlog, en de vermindering tot het huidig peil heeft niet on aanzienlijke schadeloosstellingen veroorzaakt. De banken zijn het loopende jaar met een aanzienlijk gunstiger personeelomvang begonnen, zoodat, ondanks verdere verlaging van de rentemarge, dit jaar het resultaat bij dat van het vorige niet behoeft achter te blijven. Bovendien schijnt dit grotere winsten uit emissie- en effectentransacties te brengen, alsmede kleinere verliezen in het rekening-courant-bedrijf. Hoewel van het loopende jaar nauwelijks een kwartaal is verlopen, kan men aannemen, dat de zuivere winst daarover niet geringer zal zijn dan die over 1925.

Alles bijeengenomen moet men vaststellen, dat de Deutsche groote banken in het tweede stabilisatiejaar zich niet minder bevredigend hebben ontwikkeld dan in het eerste. Zij hadden wederom onder sterke conjunctuurschommelingen te lijden en aangezien zij getracht hadden de illiquiditeit der Deutsche volkshuishouding door credietverleening te verhoogen, waren zij aan velerlei gevaren blootgesteld. De ineensorting van het huis Stinnes en van andere groote firma's getuigt daarvan. De groote banken hebben het intusschen verstaan, deze gevaren, evenals het vorige jaar, uit den weg te gaan. Thans is de Deutsche volkshuishouding zeer veel liquider dan het vorige jaar en men kan derhalve aannemen, dat in het loopende jaar de gevaren geringer zullen zijn dan in 1925. De hoop is thans gerechtvaardigd, dat het den Deutschen banken zal gelukken, hun wederopbouw zonder noemenswaardige terugslagen te voltooien.

DE VERHOOGING DER INVOERRECHTEN EN HET ONTWERP TOT HERZIENING VAN HET TARIEF.

Prof. Bertrand Nogaro te Parijs schrijft ons:

De beide Kamers van het Fransche Parlement hebben, na een korte beraadslaging, op 3 April jl. de

door de Regeering voorgestelde verhooging der invoerrechten aangenomen, welk voorstel op 23 Februari jl. was ingediend.

Het geldt hier een eenvoudig en gematigd ontwerp, dat de strekking heeft de bestaande rechten met 30 pCt. te verhoogen.

Naar men weet is het Fransche tariefstelsel reeds van ouden datum. Het gaat terug tot de wet van 7 Januari 1892, die het systeem van het dubbele tarief heeft ingevoerd: een algemeen of maximum tarief en een minimum tarief, dat geheel of ten deele van toepassing is op de landen, waarmede Frankrijk een handelsverdrag heeft gesloten. Dit stelsel was ertoe bestemd, Frankrijk de voordeelen van de tariefautonomie te verzekeren. Frankrijk kon nl. zijn minimum, zoodat door den wetgever was vastgesteld, zonder over de hoogte van het tarief met den mede-contracteerenden staat in gedachtenwisseling te treden, verleen en het hoedde zich ervoor, de hoogte der invoerrechten bij verdrag vast te leggen, zoodat deze bij eenzijdig besluit konden worden gewijzigd. Het land, dat het voordeel van het minimum tarief had verkregen, was er alleen van verzekerd, even goed te zullen worden behandeld als elk ander: alles bijeengenomen bevestigde de verleening van het minimum tarief de meestbegunstigingsclausule, zonder den Franschen staat ten opzichte van andere mogendheden te binden ten aanzien van de hoogte der van hun producten geheven rechten.

Krachtens dit stelsel kon Frankrijk in 1910 zijn invoerrechten verhoogen, zonder dat het zijn handelsverdragen behoeft op te zeggen.

Het Fransche tarief was slechts gematigd protectionistisch en in 1913 beliepen de van kracht zijnde rechten slechts gemiddeld 8,77 pCt. van de waarde der goederen.

In den loop van den oorlog werd de Regeering bij de wet van 6 Mei 1916 gemachtigd, bij decreet den invoer van zekere buitenlandsche goederen te verbieden en om, eveneens bij decreet, de invoerrechten te verhoogen. Als gevolg daarvan ging men tot het stelsel der verhoogingscoëfficiënten over: 3294 posities van het Fransche tarief werden bij 65 decreten verhoogd. De buitengewone bevoegdheden, welke aldus aan de Regeering bij genoemde wet waren verleend, liepen echter op 31 December 1922 af en sindsdien bleven de coëfficiënten, die nog slechts bij besluit van het Parlement konden worden gewijzigd, bijna alle onveranderd; nauwelijks werden eenige correcties aangebracht met het oog op het sluiten van handelsverdragen.

Aldus daalde het beschermingspercentage, dat in 1913 8,77 pCt. had bedragen, tot 5,2 in 1919, om in 1922 tot 8,8 te stijgen en in 1925 tot 3,33 te dalen. De verhooging met 30 pCt., die zoo juist is aangenomen, zal het percentage met slechts een punt vermeerderen, nl. tot 4,33.

* * *

Deze vermeerdering is zonder veel discussie aangenomen, omdat zij matig schijnt en ook omdat in de houding van het Parlement woorden een veel grotere rol spelen dan het verstand. Het is inderdaad wel vreemd, dat een Kamer, die gedurende vier maanden aan verschillende Regeeringen nederlaag op nederlaag heeft bezorgd, voordat zij ertoe besloot, een verhooging van de omzetbelasting aan te nemen, bijna zonder debat een verhooging van de invoerrechten heeft aangenomen, die, hoewel bescheiden, het gevaar in zich bergt, een aanmerkelijken terugslag op de kosten van het levensonderhoud te hebben, terwijl zij veel minder in de schatkist brengt.

Men vergeet overigens te veel, dat, al vertegenwoordigen de invoerrechten slechts een zeer laag percentage van de waarde der ingevoerde goederen, de voortdurende daling van den franc een *ad valorem* recht op de ingevoerde goederen beteekent, dat zwaar op den consument drukt en den producenten een dien-

overeenkomstige aanvullende bescherming oplevert. Ongetwijfeld doet de daling van den wisselkoers den kostprijs meer stijgen, dan zulks door een tarief van invoerrechten het geval is, omdat zij evenzeer de grondstoffen als de andere ingevoerde goederen treft. Desondanks bestaat er op het oogenblik toch een groote afstand tusschen de verkoopprijzen in het buitenland en de binnenlandsche Fransche kostprijzen, hetgeen de industrie en den landbouw een waarlijk buitengewone bescherming verzekert.

Deze overweging heeft blijkbaar de rapporteurs van de Commissies voor het Tarief uit de Kamers en den Senaat niet weerhouden en deze beschouwen de vermeerdering met 30 pCt., die zoo juist is aangenomen, als in wezen voorloopig en onvoldoende. Zij zijn overigens gesteund door de enkele sprekers, die zich hebben doen hooren, met uitzondering van een socialistischen gedeputeerde, die tevergeefs heeft getracht een amendement aangenomen te krijgen, dat van de vermeerdering met 30 pCt. zekere levensmiddelen vrijstelt. Slechts werden van deze vermeerdering vrij gesteld de tabak, die in Frankrijk door de Regeering wordt geïmporteerd en papier en -pulp, uit eerbied ongetwijfeld voor de vrijheid van de pers en in ieder geval voor de belangen van de dagblad-eigenaren.

* * *

De door de Regeering voorgestelde tekst is zonder wijzigingen aangenomen en luidt als volgt:

„Article unique. — Les droits spécifiques (multipliés s'il y a lieu par leurs coefficients) applicables aux produits et marchandises importés seront relevés de manière à rétablir, dans la mesure indispensable, la protection douanière accordée par le tarif aux productions et industries nationales.

Ce relèvement sera limité à une majoration de 30 pCt. du montant des droits (droits de base et coefficients, s'il y a lieu).

Toutefois une exception est apportée à cette disposition en ce qui concerne les tabacs (No. 109 du tarif) et les articles ci-après, sous réserve de l'accomplissement des formalités réglementaires:

Papier autre que le papier dit de fantaisie, à la mécanique, pesant plus de 30 grammes par mètre carré, destiné à l'impression des journaux et des publications périodiques ainsi qu'à l'édition (ex-461):

Papier dit de fantaisie couché en blanc, destiné aux mêmes usages (ex-461);

Pâtes de cellulose importées en vue de la fabrication des papiers des deux catégories ci-dessus désignées destinées aux mêmes usages (ex-168).

La majoration de 30 pCt. des droits de douane ne frappe pas les prestations en nature de produits ou marchandises originaires et importés d'Allemagne, sous le contrôle des Administrations compétentes et dans les conditions du décret du 28 Juillet 1922 pour la restauration des régions libérées.

Les majorations ci-dessus sont applicables aux colonies assimilées si, dans un délai de six mois, et suivant la procédure habituelle, elles n'ont pas renoncé au bénéfice de la réforme.

Dans un délai de 3 mois à partir de la promulgation de la loi, les droits de douane applicables à divers produits agricoles, suspendus depuis 1914, seront rétablis dans la même forme et seront soumis à la majoration de la présente loi.

Par mesure de simplification, le service des douanes pourra calculer la majoration sur le total des droits exigibles par déclaration. Seront toutefois admissibles au bénéfice du régime précédent les marchandises importées après la date de promulgation de la présente loi et immédiatement déclarées pour la consommation, que l'on justifiera après avoir été expédiées directement pour la France, à une date antérieure à la publication de la loi. Les justifications devront résulter pour les arrivages par mer, des connaissements créés au dernier port d'embarquement, et, pour les importations par les autres voies, des derniers titres de transport (lettres de voiture ou autres) créées à destination de la France. Elles ne seront admises qu'après que l'administration en aura reconnu la validité.

Resteront passibles du nouveau tarif, si elles ne sont déclarées, pour l'acquiescement qu'après la publication de la loi, les marchandises arrivées en France avant cette

promulgation, qu'elles aient été placées ou non à l'entrepôt ou au dépôt.”

* * *

Het eenvoudige denkbeeld, dat aanvankelijk scheen voort te vloeien uit de aan beide vergaderingen overgelegde rapporten, is, dat het gewenscht scheen het invoerrecht te verhoogen tot een peil, overeenkomstig zijn goudwaarde van vóór den oorlog. Evenwel hebben de samenstellers van deze rapporten erkend, dat het inopportuun zou zijn, om, ten einde een dergelijke, aanzienlijke verhooging van het geheele tarief van invoerrechten door te voeren, tot een globale verhooging over te gaan, zooals die, welke zoo juist is aangenomen. Daarom hebben de Commissies voor het Tarief uit de beide Kamers een herziening van het tarief op stapel gezet, waarvan de Regeering aanneemt, dat zij over 18 maanden gereed zal zijn.

Deze herziening vereischt in de eerste plaats een omwerking van de tariefnomenclatuur en aangenomen mag worden, dat dit deel van de taak bijna gereed is. Zij vereischt vervolgens een herziening van het tarief zelf, welke veel langduriger en delicateser zal zijn, wegens de tegengestelde nationale en vreemde belangen, waarover het hierbij gaat.

Het schijnt evenwel zeer waarschijnlijk, dat het dubbele tarief zal worden gehandhaafd. Een enkelvoudig tarief, waarvan bij handelsverdragen zou worden afgeweken, zou het inconvenient hebben, de hoogte der rechten te doen afhangen van de achtereenvolgens met verschillende mogendheden te sluiten tractaten, zonder de nationale productie de minimumbescherming te verzekeren, waarop zij recht kan hebben.

Wat de kwestie van de betaling der invoerrechten „in goud”, d.w.z. in goudfrancs, berekend naar den koers van den dollar, betreft, hierover duurt het meningsverschil voort. Zekere parlementsleden en economen zien er het voordeel in van een automatische aanpassing der bescherming aan de waarde van het ingevoerde goed en voor deze stelling is meer te zeggen, thans, nu de meeste landen hun geldwezen hebben gestabiliseerd, dan ten tijde, dat de wijzigingen in de wisselkoersen van vele landen van herkomst konden ingaan tegen de veranderingen van den Franschen wisselkoers t.o.v. de landen, wier munt op goudbasis staat. Deze methode heeft echter ondanks alles het inconvenient, geen rekening te houden met den oorsprong en den aard der goederen. Het voornaamste inconvenient zou zijn, dat zij in geval van een daling van den franc een aanvullende bescherming zou geven boven die, welke reeds uit de daling van den wisselkoers voortvloeit en daarentegen de bescherming zou verminderen, wanneer de koers omhoog zou gaan, d.w.z. op het oogenblik, waarop de volkshuishouding een moeilijke aanpassingsperiode doormaakt. Het is nog te vroeg, om een oordeel te vellen over het succes of het échec, dat deze methode in het Parlement beschoren zal zijn. Het schijnt evenwel het meest waarschijnlijk, dat zij, tenzij de daling van den franc voortgaat, zal worden verworpen.

* * *

In afwachting van het gereed komen van bovengenoemden, langdurigen herzieningsarbeid, gaat de Fransche handelsdiplomatie met de vervulling van haar taak voort. De wet van 29 Juli 1919 heeft het régime der handelsverdragen gewijzigd, door de Fransche onderhandelaars te machtigen, aan vreemde landen intermediaire rechten toe te staan tusschen die van het algemeene tarief en die van het minimumtarief, op voorwaarde, dat deze rechten niet in de verdragen worden opgenomen en dat zij worden omschreven als corresponderende met een deel van de marge tusschen het algemeene tarief en het minimumtarief, zooals dit door de Fransche wet wordt vastgesteld. Aan den anderen kant meent de Fransche Minister van Handel, als gevolg van een vrij enge

uitlegging van de nieuwe wet, dat hij niet het recht heeft, de algemeene meestbegünstiging te verleenen, doch slechts voor zekere goederen. Daarentegen verbindt hij zich soms, gedurende zekeren termijn de bij het sluiten der overeenkomst bestaande rechten niet te zullen wijzigen, hetgeen in strijd is met het beginsel der tariefautonomie.

Het resultaat dezer politiek is, dat de nieuwe Fransche handelsverdragen aanmerkelijk van die van vóór den oorlog verschillen en dat zij vaak zelfs gecompliceerder zijn dan de voormalige verdragen.

Men kan dus zeggen, dat ten aanzien van de handelsverdragen Frankrijk nog naar een nieuw richtsnoer zoekt, dat nog niet ten volle vaststaat. Hieraan moet worden toegevoegd, dat zijn handelsdiplomatie gehinderd wordt door de afwezigheid van een stabiel tarief, dat correspondeert met die, welke vreemde landen daartegenover kunnen stellen. Alles bijeengenomen is de Fransche protectie matig en minder dan die van de meeste landen, waarmede Frankrijk geroepen is een verdrag te sluiten. De effectieve bescherming der Fransche industrieën is veel meer gebonden aan de schommelingen van den wisselkoers, waarop de onderhandelaars geenerlei vat hebben en ten slotte schijnt het, dat het niet mogelijk is, in Frankrijk een rationeele economische politiek te voeren, zolang de wisselkoers niet zal zijn gestabiliseerd. Men kan evenwel hopen, dat dit het geval zal zijn, vóór de Commissies voor het Tarief uit Kamer en Senaat hun werkzaamheden zullen hebben beëindigd.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

Drie maanden achtereen, schrijft „The Economist”, vertoont het indexcijfer van „tramp”-vrachten een aanzienlijke daling. Het cijfer van 104,14 voor Maart is 5,63 pCt. lager dan het Februari-cijfer en tevens het laagste punt door scheepsvrachten voor volle ladingen sinds 1914 bereikt. De corresponderende cijfers voor Maart 1925 en 1924 waren resp. 124,05 en 142,05. De bewegingen in de indexcijfers der verschillende groepen volgen uit onderstaande tabel.

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898—1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd.v.1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. „	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	165,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,2
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Maart 1925	116,3	130,8	110,4	117,0	118,4	151,3	124,1
April „	114,2	133,4	110,6	116,0	114,6	138,9	121,3
Mei „	109,9	124,9	111,0	108,4	105,2	126,4	114,3
Juni „	109,3	104,8	108,2	105,5	100,4	112,2	106,7
Juli „	119,0	112,0	113,4	106,2	94,4	117,5	110,4
Augustus „	107,2	113,5	110,8	112,2	99,1	126,4	111,5
Sept. „	103,2	117,3	109,1	113,4	101,8	140,7	114,2
October „	109,6	121,0	110,5	106,5	104,5	142,4	115,8
November „	115,3	119,1	110,7	109,9	109,1	149,6	118,9
December „	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Januari 1926	115,9	114,1	116,1	119,6	102,8	133,5	117,0
Februari „	116,5	97,9	114,9	118,5	95,1	119,3	110,4
Maart „	115,9	93,4	116,9	114,6	87,9	96,1	104,1

De veranderingen in het indexcijfer van elke groep en sub-groep over de afgelopen maand worden in de tabel weergegeven, waarbij het gemiddelde vrachtenpeil gedurende 1898—1913 op 100 is gesteld.

De toestand gedurende het grootste deel van Maart vertoonde weinig verandering met dien, welke gedurende de voorafgaande maand heerschte; vrachten voor uitgaande kolonladingen bleven vast, daar in

	Indexcijfer	+ of -
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	126,6	..
„ „ thuisvracht.....	130,7	- 1,6
Middell. Zee; uitgaande vracht.....	144,4	- 1,3
„ „ thuisvracht.....	106,1	+ 2,5
Noord-Amerika	93,4	- 4,5
Zuid-Amerika; uitgaande vracht	144,5	+ 3,2
„ „ thuisvracht.....	89,4	+ 1,0
Indië; uitgaande vracht.....	139,0	+ 2,1
„ thuisvracht	90,2	- 10,0
Het verre Oosten, enz.....	87,9	- 7,1
Australië.....	96,1	- 23,2

retourvrachten, meer speciaal in graan, slechts zeer beperkte zaken tot stand kwamen. Cijfers van het bedrag der opgelegde tonnages per einde Maart zullen den eersten tijd niet beschikbaar zijn, doch er bestaat een sterk vermoeden, dat de hoeveelheid der onlangs buiten gebruik gestelde tonnages aanzienlijk zal blijken te zijn.

De verhouding van het indexcijfer tot het gemiddelde van 1913 blijkt uit de volgende tabel.

(1913 = 100)

Maand	1923	1924	1925	1926
Januari	114,1	117,1	114,5	100,6
Februari.....	112,7	123,8	116,0	94,9
Maart.....	115,2	122,1	106,6	89,5
April.....	115,5	117,2	104,2	
Mei.....	114,6	114,3	98,2	
Juni.....	106,8	108,6	91,7	
Juli.....	103,4	103,8	94,9	
Augustus.....	100,2	104,4	95,9	
September.....	103,0	110,5	98,2	
October.....	107,9	115,6	99,5	
November.....	111,2	112,8	102,2	
December.....	111,8	111,2	104,7	
Jaarl. gemiddeld.	109,7	113,4	102,2	

Gedurende de laatste dagen der afgelopen maand begonnen zich tekenen te vertoonen, dat het thans bestaande lagere prijsniveau van granen een opleving in de vraag van Europeesche importeurs begon te veroorzaken en ofschoon de instabiliteit van den Belgischen zoowel als van den Franschen franc beschouwd moet worden als een tegenwerkende factor, is het gerechtvaardigd in de komende maand eenig herstel in de thuisvrachten te verwachten.

De Zweedsche Rijksbank in 1925.

Als naar gewoonte zijn in het jaarverslag wederom de winst- & verliesrekeningen van de laatste vijf jaren opgenomen. De cijfers luiden in miljoenen kronen:

	1921	1922	1923	1924	1925
<i>Winsten.</i>					
Rente disconto	31.7	21.2	13.7	20.4	17.0
„ beleeningen	1.8	1.8	2.1	2.5	2.1
„ voorschotten	1.3	1.4	1.5	1.5	1.8
Bruto winst op vreemde wissels.	2.8	1.2	1.7	1.1	4.9
Bruto winst en rente op effecten.	0.9	1.7	4.4	2.8	3.2
Diversen	0.6	0.4	0.7	0.6	0.4
	39.1	27.7	24.1	28.9	29.4
<i>Verliezen.</i>					
Verliezen op operaties in het Buitenlandens afschrijving op bezit in vreemde valuta's ...	12.9	1.1	0.8	0.4	0.002
Verliezen op effecten.....	2.7	1.3	1.3	2.1	—
Onkosten bij transport van goud	—	—	—	0.2	0.036
Interest en provisies op dollar-wissels en dollarcredieten....	—	—	—	2.3	4.500
Onkosten	5.7	5.4	4.8	4.8	4.700
Diversen	2.4	1.4	1.1	1.1	1.180
	23.7	9.2	8.1	10.9	10.418
Netto winst.....	15.4	18.5	16.1	18.1	19.1

Zoals uit bovenstaande cijfers blijkt, is de totale winst grooter geweest dan in de vier voorafgaande jaren. Deze meerdere winst is echter voor verreweg het grootste deel voortgesproten uit de winst op vreemde valuta-transacties. De Bank heeft zeer geprofitteerd van de groote stijging van het Pond Sterling, den Dollar en vooral ook van de stijging

van de Noorsche en Deensche Kroon. Deze winsten zijn uit den aard der zaak meer of minder toevallig geweest want, nu op het bezit van deze buitenlandsche valuta's een verdere buitengewone koerswinst naar alle waarschijnlijkheid is uitgesloten, is het niet aan te nemen, dat in het loopende jaar deze zaken een meer dan normale bate zullen afwerpen. De gewone transacties, zooals het disconteeren van wissels en het verstrekken van beleeningen en voorschotten, hebben bijna 4 miljoen kronen minder winst gelaten. Tegenover een gemiddeld bedrag van de disconto portefeuille in 1924 ad Kr. 366.317.700,— vindt men voor 1925 slechts Kr. 313.486.900,—. Wanneer daarbij in aanmerking wordt genomen, dat de Bank in 1925 tweemaal haar disconto-rente verlaagde, n.m.l. in Juli van 5½ pCt. op 5 pCt. en in October van 5 pCt. op 4½ pCt., dan behoeft de mindere bate geen nadere verklaring.

Het totaal bedrag aan voorschotten toont geen noemenswaardig verschil aan met het vorige jaar.

Op het effectenbezit behoeften in 1925 geen afschrijvingen plaats te vinden. Verder toonen de posten aan de debetzijde der winst- & verliesrekening vrijwel dezelfde cijfers als verleden jaar, met uitzondering van een post, waarop verleden jaar ook reeds de aandacht gevestigd werd, n.m.l. de post „provisie en rente op dollarwissels en dollarcredieten.” Terwijl deze transacties in 1924 aan de Bank Kr. 2.308.000,— gekost hebben, heeft de Instelling in 1925 daarvoor Kr. 4.473.000,— moeten betalen. Tevergeefs zoekt men in het verslag naar een verklaring hiervan.

Balans (in miljoenen Kronen).

Activa.	1921	1922	1923	1924	1925
Goud	274,7	274,-	271,8	237,-	230,-
Zilver	11,3	19,3	12,8	4,2	4,4
Zichtwissels	48,3	34,-	29,7	38,7	28,6
Bankiers (buitenland)....	55,4	129,-	43,3	94,8	61,4
Binnen- en buitenl.					
Staatsfondsen	15,5	92,6	115,6	51,-	47,3
Zweedsche obligaties	5,2	5,2	5,2	3,3	1,7
Binnenl. disconto.....	525,1	432,6	435,8	454,8	371,2
Buitenl. disconto	72,4	34,-	1,-	4,7	107,5
Voorschotten:					
op onroerende goederen ..	0,4	0,7	0,6	0,7	0,8
„ obligaties	38,8	44,9	49,7	34,9	45,-
„ aandelen	0,7	1,2	2,3	2,2	1,3
„ diverse effecten	—	9,4	8,4	8,1	0,2
„ goederen	0,2	—	—	—	0,5
Debiteuren.....	3,4	2,-	2,1	2,2	2,4
Diversen	3,6	2,-	2,1	1,7	1,5
	1.054,3	1.080,8	980,3	938,2	903,2
<i>Passiva.</i>	1921	1922	1923	1924	1925
Kapitaal.....	50,-	50,0	50,-	50,-	50,-
Reserve	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5
Bankbiljetten	627,7	584,2	576,4	537,3	529,8
Bankassigaties	4,5	5,3	3,2	1,9	1,4
Crediteuren	336,1	392,6	309,3	308,5	280,2
Buitenl. banken	3,9	4,6	3,-	1,2	0,9
Pensioenfondsa	0,7	0,8	0,9	1,-	1,1
Aan den Staat uit te					
keeren op rekening....	3,5	12,-	8,-	7,-	7,8
Saldo winst vorige jaren.	—	0,4	0,9	1,-	0,4
Winst	15,4	18,5	16,1	17,9	19,1
	1.054,3	1.080,8	980,3	938,2	903,2

De eenige verschillen, die bij eene vergelijking met verleden jaar in het oog springen, zijn die der saldi bij Buitenlandsche Banken, die 33 miljoen kronen minder bedragen en de buitenlandsche wisselportefeuille, die 103 miljoen kronen grooter is. De gemiddelde waarde van de buitenlandsche beleggingen bedroeg in 1925 Kr. 162.3 miljoen tegen in 1924 Kr. 96.7. Over de binnenlandsche portefeuille werd hierboven reeds gesproken.

In verband met het in 1924 in de muntconventie tusschen Zweden, Denemarken en Noorwegen nieuw ingelaschte artikel, dat de pasmunten alleen geldig zijn in het land, waar ze geslagen zijn, ging de uitwisseling van deze munten geregeld door; uit den aard der zaak echter in veel kleinere bedragen dan

in 1924. Terwijl Zweden in 1923 11.2 miljoen kronen en in 1924 8.066 miljoen kronen naar Noorwegen terugzond, bedroegen deze zendingen in 1925 slechts Kr. 437.200. Naar Denemarken ging in 1923 Kr. 5.619.000,—, in 1924 Kr. 13.871.000,— en in 1925 Kr. 395.800 terug. Uit Noorwegen ontving Zweden in 1924 Kr. 431.600 en in 1925 Kr. 134.900 terug en uit Denemarken in 1924 Kr. 2.649.800 en in 1925 Kr. 879.100.

Het „beredeneerde” verslag der Bank is al even beknopt als in vorige jaren. Het wijdt een paar korte beschouwingen aan den terugkeer tot den gouden standaard en het geeft een kort verslag van den loop der geldmarkten in Duitschland, in de Vereenigde Staten en in Engeland. Verder zegt het over Zweden, dat het invoeroverschot 78 miljoen kronen bedroeg tegen in 1924 163 miljoen kronen.

De geldmarkt was in Zweden gedurende het geheele jaar ruim.

M.

Stand der cultures en uitvoer gedurende het vierde kwartaal 1925 in Suriname.

De weersomstandigheden waren ongunstig; de regenval bedroeg in October 20.4 (nom. 72.5 mM.), in November 24.2 mM. (nom. 123 mM.) en in December 142.1 mM. (nom. 220.7 mM.).

Cacao. Deze cultuur blijft langzaam achteruitgaan, deels door verwaarloozing van den aanplant en deels door ziekten.

Hoewel er nog steeds naar middelen gezocht wordt om die cultuur voor algeheelen ondergang te behoeden, gaan toch de meeste planters er toe over hun cacaoelden in koffie om te zetten. De lage prijzen voor dat product werken daar zeker ook toe mee.

Koffie. De goede koffieoogst, welken men over het algemeen in het laatste kwartaal verwachtte, viel zeer tegen door de sterke droogte, welke nog steeds aanhoudt. Aanvankelijk vond de aanrijping zeer onvoldoende en vertraagd plaats; de regens in midden December brachten daarin verandering, doch toen daarop de scherpe droogte weer intrad, vertraagde dit de aanrijping opnieuw.

Het bloeien der boomen, hetgeen als regel in November geschiedt, toonde zich pas na de eerste regens en vrij onregelmatig, hetgeen grooten invloed zal hebben op den oogst in 1926.

Hoewel over het algemeen de boomen zich herstelden van hun lijden gedurende de eerste droogte, zijn er hier en daar toch verschillende exemplaren op hoogen grond bezweken.

De hooge koffieprijs vergoedde den beperkten oogst voor een groot gedeelte.

Suiker. Deze cultuur leed ook van de droogte, welker gevolgen zich in het jaar 1926 sterk zullen doen gevoelen, daar er geen nieuwe velden konden aangeplant worden.

De markt blijft nog steeds laag.

Rijst. Voor deze cultuur was de droogte, voor zoo veel het aanrijpen en oogsten betreft, een goede factor; van een tweeden oogst der afgesneden planten, of van opnieuw zaaien en uitplanten kon echter niets komen.

Andere producten. De overige gewassen, zooals bacooven, bananen, bataten en cocosnoten leverden ruim voldoende voor de locale markt, doch leden ook alle onder de droogte en de zware winden.

Katoen. In tegenstelling met de andere cultures, is de droogte de katoencultuur zeer ten goede gekomen en kon de oogst zonder hindernissen plaats vinden, terwijl van de enkele regenbuien in de maand December partij is getrokken om opnieuw te zaaien.

Sinaasappelen. Deze teelt heeft ook sterk geleden van de droogte. De vruchten ontwikkelden zich slecht en bleven zeer zuur.

Op hogere gronden stierven zelfs veel boomen in volle dracht.

De regens in de maand December brachten wel is

waar hier en daar voldoende bloei; maar indien de droogte blijft aanhouden zal er van den oogst niet veel terecht komen.

Boschbedrijven. Deze bedrijven leden zeer onder watergebrek in de krekken, terwijl het balata-bedrijf geheel stilstaat; zelfs de prospecties vinden moeilijk voortgang onder deze omstandigheden.

De uitvoer van de voornaamste producten bedroeg gedurende het 4e kwartaal in vergelijking met het overeenkomstig tijdvak van 1924:

	1925	1924
Bacoven (versche).... KG.	850	380
Balata..... "	198.870	346.229
Bananen..... bossen	190	928
Bauxite, ton van 1000 KG.	12.281	23.637
Cacao..... "	107.600	44.083
Groenten (versche) ..	175	1.974
Goud (ruw)..... Gram	67.001	89.901
Hout..... M ³ .	671	1.003
Letterhout..... KG.	4.689	9.338
Huiden..... "	11.550	16.591
Katoen (ruw)..... "	—	—
Koffie..... "	514.022	353.981
Mais..... "	5.550	87.460
Pataten en andere aardvruchten..... "	1.561	50
Rijst (gepelde)..... "	86.235	35.800
" (ongepelde)..... "	—	—
Rum (50%)..... L.	57.666	28.850
Suiker 1e product... KG.	3.652.043	3.506.464
" 2e "..... "	176.300	24.255
Vruchten (versche)... "	732	3.255
Sinaasappelen..... "	28.441	58.631
Idem..... stuks	153.109	750.772
Zemelen..... KG.	12.000	3.840

BOEKAANKONDIGING.

Het Nederlandsche Wisselrecht, door Prof. Dr. H. R. Ribbius. Leiden, S. C. van Doesburgh, 1925.

Tot voor kort was *Land's Het hedendaagsche wisselrecht* de eenige, bijzonderlijk aan Nederlandsch wisselrecht gewijde studie, waarnaar men belangstellenden in dit belangrijk onderdeel van ons handelsrecht moest verwijzen. Men bracht ze, dusdoende, echter op een dwaalspoor, wijl het in dat voor zijn tijd (1881) ongetwijfeld knappe werk neergelegde recht niet meer het „hedendaagsche” mocht heeten, doch alle kenmerken droeg van hetgeen prof. *Ribbius* noemt „de romantische periode van het wisselrecht”. Aan studieboeken over modern wisselrecht bestaat dus alleszins behoefte, en het door prof. *Ribbius* geschrevene, dat in niet te groot bestek — 208 blz. — het onderwerp volledig omvat en waarin rekening is gehouden met de jongste wetswijziging, mag zeker geacht worden, in die behoefte te voorzien. Het bevat twee inleidende hoofdstukken — „de grondslag van de wisselverbintenissen” en „de geschiedenis van den wissel” —; vervolgens een negental hoofdstukken, gewijd aan de bespreking van de verschillende fasen en verhoudingen van het wisselverloop, terwijl eindelijk in een slothoofdstuk orderbriefje, chèque, kassiers- en ander toonderpapier worden besproken. De behandeling is zakelijk en zonder overbodig getheoretiseer; literatuur en jurisprudentie worden — en dan nog slechts in zeer beperkte mate — in noten vermeld, zoodat, naar het mij voorkomt, het boekje een even leerzame als aangename gids is voor wie het Nederlandsche wisselrecht wenscht te bestudeeren.

Gelijk gezegd is het eerste hoofdstuk gewijd aan den grondslag van de wisselverbintenissen; schr. geeft daarin rekenschap van zijn opvattingen omtrent aard en karakter van het handelspapier en aangezien bij het wisselrecht, meer misschien dan bij eenig ander deel van het handelsrecht, de opvattingen omtrent die grondslagen — die sterk uiteenloopen — de oplossing van de concrete vragen beïnvloeden, zij het geoorloofd, bij die beschouwingen in het bijzonder een oogenblik stil te staan.

Schr. is zoo verstandig geweest, den lezer de opsomming en uiteenzetting van de verschillende „wisseltheorieën” — waarvan *Thöl* er in 1873 reeds 33 telde — te sparen; de bestudeering daarvan is, daar ze voor het meerendeel totaal hebben afgedaan, ijdele hersengymnastiek. Twee opvattingen slechts stelt hij, als nog van praktische beteekenis, tegenover elkan- der: de overeenkomsttheorie en de door *Molengraaff* verdedigde theorie, volgens welke de wisselverbintenis wordt geboren, doordien een papier te goeder trouw en krachtens rechtstitel van eigendomsovergang wordt verkregen; van deze beide kiest hij de eerste. En naar het mij voorkomt, is hij er in geslaagd, in kort bestek op klare wijze zijn keuze te motiveeren. De vraag, waarom het gaat, is, welke de grondslag is van de verbintenis van hem, die een wissel tekenende. De voor de hand liggende, tevens de normale, grondslag is — niemand, die daaraan twijfelt — de overeenkomst; overeenkomst b.v. tusschen trekker en nemer, waarbij geene zich verbindt, voor de betaling van het wisselbedrag in te staan, deze die verbintenis aanvaardt. Nu zijn er echter gevallen, waarin de trekker gebonden is, zonder dat zoodanige overeenkomst is aangegaan: gevallen n.l., waarin een door den trekker geteekende maar nog niet aan den nemer ter hand gestelde wissel tegen den wil van den trekker toch in circulatie is gebracht. Algemeen wordt aangenomen, dat tegenover derde-houders te goeder trouw in een dergelijke casus-positie de trekker verbonden is, zulks alhoewel, naar duidelijk is, van een aan die verbintenis ten grondslag liggende overeenkomst dan geen sprake kan zijn. Moet men nu daaruit concludeeren, dat derhalve de overeenkomsttheorie onjuist is, immers niet in staat, alle wisselverbintenissen te verklaren? Die vraag heeft *Molengraaff* bevestigend beantwoord: ter wille van de uitzondering heeft hij den regel prijsgegeven. *Ribbius* daarentegen wenscht den regel te behouden; in het normale geval vloeit de verbintenis van den trekker uit overeenkomst voort; in het abnormale, zoo juist besproken, is er weliswaar geen overeenkomst, maar ten aanzien van derden te goeder trouw wordt gehandeld, alsof er een overeenkomst was, wordt m.a.w. een overeenkomst gefingeerd, evenals — het is m.i. een zeer gelukkig argument — ten behoeve van een derde, die gehandeld heeft met personen, die zich als vennoten onder firma voordeden, het werkelijk bestaan van eene overeenkomst van vennootschap wordt gefingeerd.

Gelijk ik zeide: schr. behandelt dit punt op klare wijze, en legt de moeilijkheid ten volle bloot. Daardoor bereikt hij, dat men inziet, dat hetgeen hem en den heer *Molengraaff* verdeeld houdt, louter een quaestie van naam is. Dat er gebondenheid kan zijn zonder overeenkomst, daarover zijn beiden het eens. Het gaat er dus maar om, die gevallen mét de normale in één verband onder te brengen. En terwijl nu *Molengraaff's* formulering ongetwijfeld zuiverder is — immers zonder meer de uitzondering mee omvat — is de definitie van *Ribbius* — mits niet al te dogmatisch geïnterpreteerd — duidelijker en, uit didactisch oogpunt, meer verkieslijk, wijl ze aan het normale geval zich aansluit.

Laat ik te haren gunste nog één argument mogen noemen, dat ik bij *Ribbius* niet vond. Ook in die gevallen, waarin aan de verbintenis van den trekker ontwijfelbaar wél eene overeenkomst ten grondslag ligt, gaan de door den nemer aan die overeenkomst ontleende rechten op latere houders te goeder trouw over niet zooals ze *zijn*, maar zooals ze *schijnen*; de overeenkomst wordt dan ten behoeve van een lateren houder gefingeerd, anders te zijn, dan ze werkelijk is. Maar tusschen het geval, dat een bestaande overeenkomst wegens den gewekten schijn gefingeerd wordt, anders te zijn, dan ze werkelijk is, en het geval, dat, eveneens wegens den gewekten schijn, een niet bestaande overeenkomst wordt gefingeerd, te bestaan, is geen absoluut onderscheid; beide gevallen

zijn *eiusdem generis* en men sticht — zoo is mijne ondervinding — noodeloos verwarring, door die twee gevallen uit verschillende gezichtshoek te beschouwen.

Betuig ik dus, op grond van het voorgaande, gaarne mijn instemming met de conclusie, door schr. in zijn eerste hoofdstuk ontwikkeld en aanvaard, een critische opmerking zij anderzijds geoorloofd. Aannemende, dat naar de bedoeling van schr. het boek vooral bestemd is voor wie ter zake van wisselrecht nog een volslagen vreemdeling is, zou ik meenen, dat schr. dezen lezer wat al te onvoorbereid in het gebied der wisseltheoretische quaesties binnenleidt. Het wil mij voorkomen, dat het goed is, vóór en aler men spreekt over de grondslagen van de gebondenheid van trekker of acceptant, iets te zeggen over den vorm van die gebondenheid zelve, m.a.w. een summiere beschrijving van de eigenlijke wisselverbintenissen te doen voorafgaan; de regresplicht b.v. wordt thans, althans in dit eerste hoofdstuk, als bekend verondersteld. Een tweede opmerking houdt daarmee direct verband. Schr. demonstreert aard en karakter van het handelspapier aan één van de daartoe behoorende stukken, te weten den wissel, en geeft als reden voor die keuze op, dat de wissel zich het breedst heeft ontwikkeld. Nu is dit laatste ongetwijfeld juist, maar het is toch de vraag, of het, uit hoofde van motieven van didactischen aard, niet de voorkeur verdient, juist bij deze meer algemeene beschouwingen uit te gaan van den eenvoudigsten vorm van handelspapier, de betalingsbelofte aan order. De verhouding tusschen uitgever en nemer, die in het wisselformulier geheel schuil gaat, ligt bij de promesse open en bloot; de altijd ietwat moeilijke quaestie van de verhouding trekker-acceptant doet zich bij de promesse niet voor. Er is m.i. alles aan gelegen, den beginneling er van te doordringen, dat de wissel in de eerste plaats belichaamt eene vordering op den trekker, niet op den betrokkene; en men bereikt dat beter, door bij de inleidende beschouwingen uit te gaan van de promesse, en aan de hand van de aldus verkregen resultaten den wissel te behandelen, dan door, gelijk schr. doet, allereerst de verplichtingen van den acceptant in het oog te vatten. Bovendien biedt de door mij voorgestane volgorde de gelegenheid, om reeds terstond in den aanvang een parallel te trekken tusschen de schuldbekentenis in den vorm van een orderpapier en de gewone burgerrechtelijke schuldbekentenis; een parallel, die er het zijne toe bijdraagt, het mysterieuse waas, waarin vooral de beginneling dikwijls geneigd is, het order- en toonderpapier te zien, te doen verdwijnen.

Intusschen, dit is een opmerking, den vorm betreffende, die den schrijver ter welwillende overweging wordt aangeboden, doch die uiteraard aan mijne waardeering voor zijn werk weinig afbreuk doet. De mij toegestane ruimte laat niet toe, op nadere details in te gaan; moge ik dus eindigen met den wensch, dat *Het Nederlandsche Wisselrecht* den weg moge vinden, dien schr. er zich voor gedacht heeft en hem de voltooening moge schenken, waarop zijn arbeid hem recht geeft.

SCHELTEMA.

ONTVANGEN:

Recueil de Documents Internationaux relatifs à l'histoire économique de 1814 à 1924 par N. W. Posthumus, Professeur d'Histoire économique à l'Université d'Amsterdam. Tome I. Traités Collectifs — Pays Bas — France — Allemagne. Amsterdam, 1925. Swets & Zeitlinger.

De stijgende belangstelling voor de economische geschiedenis der laatste eeuw, schrijft Prof. Posthumus in het voorbericht, heeft naar mijn meening de samenstelling dezer verzameling gewenscht gemaakt, waarin de voornaamste documenten zijn verzameld, welke, van economisch standpunt beschouwd, internationale beteekenis hebben.

Deze documenten zijn alle reeds gepubliceerd, doch daar de publicaties, welke hen bevatten, zeer verspreid zijn en vaak moeilijk te raadplegen, worden zij nogmaals en thans in één bundel vereenigd, afgedrukt. Hierbij valt het te betreuren, dat een aantal slechts gedeeltelijk is opgenomen, al kan men zich begrijpen, dat zelfs een werk als dit zekeren omvang niet mag overschrijden.

Om een indruk te geven van den inhoud zij vermeld, dat zich onder de 59 op Nederland betrekking hebbende documenten, bevinden: het eerste octrooi van de Nederlandsche Bank en de bankwetten van 1863, 1888, 1903 en 1918, de muntwetten van 1816, 1847, 1873, 1875, 1877, 1884, de eerste statuten der Nederlandsche Handel Maatschappij, der Holland Amerika Lijn en van verschillende vakverbonden; tariefwetten en belangrijke handelsverdragen, etc. Ook Nederlandsch-Indië is vertegenwoordigd.

Wat Frankrijk aangaat zijn o.m. opgenomen: het Cobdenverdrag van 1860, het Latijnsche Munt-Unie-verdrag van 1865, de tariefwet van 1892, het vredesverdrag van 1871, enz., in totaal 34 documenten.

Duitschland is met 35 stuks vertegenwoordigd, waaronder de nieuwe bankwet en die van 1875, de handelsverdragen van 1891 met Oostenrijk-Hongarije, Italië en België, de tariefwetten van 1873, 1902 en 1925 (in uittreksel), de bedrijfsradenwet, het Eisenacher en het Erfurter Programma (1869 en 1891), het Communistische Manifest (1848), tractaten van den Zollverein, het contract van 1903 tusschen het kolensyndicaat en zijn leden, etc.

Aan dit alles gaat een zestal collectieve tractaten vooraf, w.o. de bepalingen in zake het rivierenrecht der Weener Slotacte, de Rijnvaartacten van 1831 en 1868 en de economische clausules van het verdrag van Versailles.

Aan hoofde der verschillende documenten wordt de bron of een andere vindplaats genoemd.

Memorandum sur les Monnaies et les Banques centrales. Genève, 1925. Société des Nations.

Het Secretariaat van den Volkenbond heeft onlangs een nieuwe uitgave van zijn memoranda over het geld en de Centrale Banken doen verschijnen. Deze memoranda, vroeger twee afzonderlijke publicaties, zijn thans vereenigd tot een enkel werk in twee deelen, onder den titel: „Memorandum sur les Monnaies et les Banques centrales”. Bij zijn voorgangers vergeleken zijn in de verwerking van het materiaal verschillende verbeteringen aangebracht.

Een inleiding beschrijft den loop der gebeurtenissen die tot herstel van den gouden standaard in Groot-Brittannië, zoowel als in verschillende andere landen hebben geleid (midden-1925 was de gouden standaard wettelijk of de facto de basis van een dertigtal landen). Zij geeft een uiteenzetting van de middelen, met behulp waarvan in het Vereenigd Koninkrijk, de Dominions en Zweden, de terugkeer tot dien standaard is doorgevoerd en deelt enkele bijzonderheden mede over de ondervindingen, door Zweden opgedaan, dat het eerst den vrijen gouduitvoer toestond. Voorts vergelijkt ze de verschillende methodes, waardoor de stabiliteit van het geldwezen in Centraal- en Oost-Europa is verwezenlijkt.

De tabellen, welke in het eerste deel voorkomen, hebben betrekking op de wisselkoersen, discount's, bankbiljetten-circulaties, goudreserves, tegoeden in het buitenland, tegoeden van particulieren, groothandelsprijzen en werkzaamheden der „clearing-houses” in de meeste landen.

De aantekeningen bij deze tabellen geven ophelderingen over de balansen van alle Centrale Banken, en voegen zodoende aan de reeds door de inleiding verschafte uiteenzettingen nieuwe bijzonderheden toe over de geschiedenis van het geldwezen en van de centrale bank in ieder land gedurende de laatste jaren.

Behalve deze aantekeningen bevat het tweede deel belangrijke diagrammen met betrekking tot de wisselkoersen.

Memorandum sur les Balances des paiements et sur les balances du commerce extérieur. Genève, 1925. Société des Nations.

Ongeveer gelijktijdig met de hierboven aangekondigde publicatie heeft het Secretariaat van den Volkenbond het eerste deel van een nieuwe uitgave van het aan hoofde dezes genoemde memorandum doen verschijnen. Het bevat een schatting van de betalingsbalansen van verschillende landen; een kort overzicht van den wereldhandel in 1924, zoowel als een aantal tabellarische overzichten betreffende den totalen internationalen handel, (gedurende het jaar 1913 en de jaren 1919 tot en met 1924).

In deze nieuwe uitgave zijn verbeteringen aangebracht. Het aantal landen, wier betalingsbalansen geschat zijn, is 19 in plaats van 13. Bovendien zijn de geleverde statistieken over het algemeen gemakkelijker te vergelijken, zoodat

het mogelijk is geweest samenvattende tabellen op te maken, die de kapitaalbeweging aangeven, nl. de inkomsten en uitgaven, die uit de betaling van rente en dividenden voortvloeien en, in zekere gevallen, de door de emigranten naar hun land overgemaakte bedragen, zoowel als de ontvangsten uit het vreemdelingenverkeer.

De cijfers toonen aan, dat de internationale handel, die over 1924 ver boven dien van 1923 is uitgegaan, het peil van 1913 weder dicht nadert.

Aan den anderen kant heeft de verdeeling van den wereldhandel diepgaande veranderingen ondergaan. Zoo vertoonen enkele West- en Zuid-Europeesche landen een teruggang van bijna 40 pCt., terwijl enkele landen in Mid-den-Amerika en Azië aanmerkelijk vorderingen hebben gemaakt.

Onder de groote handelslanden van de wereld, zijn het de Vereenigde Staten, Canada en Japan, die de snelste vorderingen hebben gemaakt, maar China, Mexico, Nieuw-Zeeland, Griekenland, Peru, de Dominicaansche republiek, Salvador, Honduras en Cuba hebben tusschen 1913 en 1924 de waarde van hun uitvoer, in dollars berekend, meer dan verdubbeld.

Daar de gemiddelde goudprijs der koopwaren, die in den internationalen handel worden omgezet, ongeveer 50 pCt. hooger is dan in 1913, hebben al deze landen, naar uit het memorandum blijkt, hun situatie op de ladder der handel-drijvende volken wezenlijk verbeterd.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — 's-Gravenhage, 15 December 1925.

Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart, G. M. Boissevain; Mr. J. G. Koopmans, De zin der bankpolitiek; Dr. M. van Haften, Kersseboom en zijn geschriften (slot); Mr. C. J. de Vriese, De Noorsche banken en spaarbanken met hare moeilijkheden.

The American Economic Review. — St. Albans, Vt., December 1925.

W. H. S. Stevens, What has the Federal Trade Commission accomplished; C. J. Foreman, Computation of good-will profits; K. N. Llewellyn, Effect of legal institutions upon economics; C. Snyder, Influence of interest rate on the business cycle; H. G. Moulton, War debts and international trade theory.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, Nov.-Dec. 1925.

E. Becker, Arbeitsbegriff und Arbeitsgesinnung; J. Baxa, Adam Müllers Handexemplar der „Elemente der Staatskunst“; E. Dehning, Weltschiffahrt und Weltschiffbau im Spiegel der jüngsten Gegenwart; K. Seutemann, Statistische Grundpfeiler oder statistische Zwecke?

Schmollers Jahrbuch. — München, Leipzig, Dec. 1925.

R. Zuckerhandl, Zur Produktionslehre; K. Diehl, Von der sterbenden Wertlehre; W. Stieda, Die volkswirtschaftliche Bedeutung der Jagd; K. Neu, Über einige kapitalistische Zweckverbände; Fr. Beckmann, Harms Handelspolitik; E. Spranger, Die Soziologie in der Erinnerungsgabe für Max Weber.

Revue d'Économie Politique. — Parijs, Nov.-Dec. 1925.

Fr. Divisia, L'indice monétaire et la théorie de la monnaie; G. Paillard, Les coalitions industrielles en Suisse; L. J. Magnan, Les méthodes d'établissement des statistiques du commerce extérieur en France; W. Oualio, La Banque de Java. Son organisation et sa politique monétaire (suite et fin); A. Aftalion, Prix, circulation et change en France de 1920 à 1924.

Journal des Économistes. — Parijs, 15 December 1925.

Yves-Guyot, La justification des inquiétudes de l'homme moyen; Godchot, Le Maroc au point de vue économique; G. de Nouvion, Les monopoles d'État et l'Union des intérêts économiques; J. Lefort, Revue de l'Académie des sciences morales et politiques (du 15 septembre au 15 novembre 1925); S. G. Feodosief, Le centenaire de E. J. Lamansky; J. B. Legros,

Government publications; G. de N., A propos des mutuelles agricoles; Y.-G., Une industrie persécutée: la boulangerie.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, Januari 1926

bevat o.a.:

G. Vermeer, Economische perspectieven; A. W. Michels, Medezeggenschap in overheidsbedrijven; J. W. Albarda, Aanteekeningen over politiek; J. Geritsz, Een rapport over werkverruiming.

Political Science Quarterly. — New York, December 1925.

F. L. Nussbaum, American tobacco and French politics, 1783—1789; W. L. Westermann, The Greek exploitation of Egypt; L. Rogers, The French president and foreign affairs; D. O. Wagner, Some antecedents of the American doctrine of judicial review; E. M. Earle, The new mercantilism; R. M. Haig, Recent books on taxation and finance.

The Geographical Journal. — Londen, December 1925.

J. M. de Navarro, Prehistoric routes between northern Europe and Italy defined by the amber trade; R. McGrath, Lalibala; F. M. Bailey, Note on a portion of the Tsangpo; T. J. L. Dowsett, The Rouna Falls of Papua; W. Irwin, The origin of the salts in the Jordan; J. G. Withycombe, Recent productions of the ordnance survey.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 Nov. 1925.

C. Wiskerke, De waterwegen van het Nederlandsch-Belgisch verdrag; Ir. Th. K. van Lohuizen, Concentratie en decentralisatie. De bevolkingsbeweging in de stedelijke invloedssfeer Holland-Utrecht; L. Regout, Rubberproductie en -consumptie. Evenwicht in 1925 verbroken? J. J. Kloppert, Het naadeel van havenschappen; R. Schuiling, De waterleidingen in Nederland.

Idem. — 's-Gravenhage, 15 Dec. 1925.

Prof. Dr. H. Blink, Fransch Syrië in 't verleden en heden; Prof. Dr. H. Blink, De statistiek der bosschen door de gemeenten.

Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap. — Leiden, November 1925.

Dr. S. van Valkenburg, Aardrijkskunde als studievak; Prof. Dr. K. Oestreich, De opleiding voor het examen M. O. Aardrijkskunde; Prof. Dr. S. R. Steinmetz, De aardrijkskunde als studievak (antwoord aan Dr. van Valkenburg); Dr. H. C. A. Muller, Een weinig bekend werk van Hugo de Groot; Dr. A. A. Beekman, Een dwarsprofiel van de gracht van Corbulo; Ph. C. Visser, Nederlandsche Centraal-Azië expeditie, II; Dr. J. B. L. Hol, Het Maasterras bij Anserem; J. C. Lamster, Het staande roeien en de lange schepriem der Papoea's; J. W. J. Wellan, Het eiland Berhala bij Djambi.

Koloniale Studiën. — 's-Gravenhage, October 1925.

J. H. Raeven, Kadastrale vraagstukken in Nederlandsch-Indië; M. A. J. Kelling, Het jaarbeurswezen in Nederlandsch-Indië; A. E. C. van Saarloos, De psychotechniek als factor eener intensieve Gouvernementeelbezuinigingspolitiek; Ir. E. P. Wellenstein, Belastingvraagstukken in Britsch-Indië; A. Gaillard, De Algemeene Rekenkamer, de Generale Thesaurie en de Gouvernements Accountantsdienst.

The American Journal of International Law. — Concord, N. H., October 1925.

E. Root, The codification of International Law; R. Pound, Grotius in the science of law; W. McClure, German-American commercial relations; E. Colby, Aërial law and war targets; P. Th. Fenn Jr., Justinian and the freedom of the sea; E. M. Borchard, The Mavrommatis concessions cases.

MAANDCIJFERS.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Januari 1926	Januari 1926	Januari 1925
Netto productie in tonnen..	661.126	661.126	562.176
waarvan kolenslik	29.651	29.651	23.383
Aantal normale werkdagen .	25	25	26

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

	Januari 1926	Januari 1926	Januari 1925
Netto-productie in tonnen..	17.651	17.651	19.269
Aantal normale werkdagen	23	23	26

Arbeiders.

Aantal.	Gezamenlijke Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 Februari 1926	{ 8.493 ¹⁾ 22.752 ²⁾	105	98
1 Februari 1925	{ 8.247 ¹⁾ 22.046 ²⁾	140	90

1) bovengronds. 2) ondergronds.

RIJKSPOSTSPARIBANK.

FEBRUARI	1924	1925	1926
Inlagen	f 11.469.274	f 11.225.203	f 11.890.028
Terugbetalingen ...	„ 10.412.771	„ 9.905.318	„ 9.722.084
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 300.131.801	„ 301.283.816	„ 307.563.906
Nom. bedr. der uitst. staats-schuldboekjes op ultimo	„ 45.023.550	„ 43.380.450	„ 42.157.650
Spaarbankboekjes: Aantal nieuw uitgegeven	11.538	11.688	11.803
Aantal geheel afbetaald	8.025	7.849	7.471
Aantal in omloop op ultimo	1.963.264	1.978.182	1.997.219

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	Februari 1926		Januari 1925	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o ..	114.645	—	107.750	—
Bij-schrijvingen ..	1.083.131	387.469.426	782.324	306.137.414
waarvan Stortingen	460.620	81.393.570	333.970	58.514.518
Gegireerd	622.511	306.075.856	—	247.590.736
uit and. hoofde.	—	—	—	—
Afschrijvingen ..	760.161	824.880.116	501.324	281.134.502
waarvan Chèques	190.807	518.770.282	88.361	33.146.184
Gegireerd	546.597	306.075.856	—	247.590.736
uit and. hoofde.	22.757	33.978	—	—
Gezamenlijk tegoed op ult ^o . *)	—	102.768.278	—	235.808.962
Bedrag ter be- legging 1)	—	71.298.765	—	63.646.246

1) Hiervoor komt uitsluitend in aanmerking het saldo-tegoed der particuliere rekeningen.

*) De belangrijke daling van het saldo-tegoed is een gevolg van het afboeken van een groot gedeelte van het bedrag van de schatkistpostrekening.

N.B. De gegevens betreffende stortingen en chèques zullen voortaan inhouden de aantallen van de deswege op de postrekeningen plaats gevonden handelingen, zoodmede de totaalbedragen van de bij- en afschrijvingen uit dien hoofde.

Door deze geringe wijziging wordt het mogelijk, de opgaven reeds in een der eerste dagen van de maand te verstrekken.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. Disc. Wissels. 3 1/2	3 Oct. '25	Zwits. Nat. Bk. 3 1/2	22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 4	3 Oct. '25	N. Bk. v. Denem. 5 1/2	7 Sept. '25
Bk. Vrsch. in R.C. 5	3 Oct. '25	Zweedsche Rbk 4 1/2	8 Oct. '25
Javasche Bank.	4 1/2	20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 6
Bank van Engeland 5	3 Dec. '25	Bk. v. Tsjecho-	12 Jan. '26
Duitsche Rijksbank 7	27 Mrt. '26	slowakije . . .	6 13 Jan. '26
Bank v. Frankrijk. 6	9 Juli '25	N. Bk. v. O'rijk. 7 1/2	28 Mrt. '26
Belgische Nat. Bnk. 7 1/2	11 Mrt. '26	N. Bk. v. Hong. 7	22 Oct. '25
Fed. Res. Bank N.Y. 4	7 Jan. '25	Bank v. Italië. 7	17 Juni '25
Bank van Spanje.	5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2	—

OPEN MARKT.

	1926				1925	1924	1914
	10 April	5-10 April	29 Mrt. 3 April	22-27 Mrt.			
Amsterdam Partic. disc.	3	2 3/16-3	2 3/16	2 3/4-7/8	3 1/8-1/4	4 7/8-5	3 1/8-3/16
Prolong.	3	2 3/4-3 1/4	2 3/4-3 1/4	2 3/4-3 1/4	3	4-5	2 1/4-3/4
Londen Daggeld ..	3-4	3-4	2 1/2-5 1/2	3 1/2-4 1/2	3 1/4-3/4	1-3	1 3/4-2
Partic. disc.	4 3/8	4 5/16-3/8	4 5/16-3/8	4 5/16-7/16	4 1/4	3-1 3/8	2 1/4-3/4
Berlijn Daggeld ..	4-6	4-6	4-6	4-6	—	—	—
Partic. disc.	—	—	—	—	—	—	—
30.55 d.	5	5	5	5	8	—	—
56-90 d.	5	5	5	5	8	—	2 1/8-1 1/2
Waren- wech-sel.	6	5 5/8-6 1/4	6-1/4	6-1/2	—	—	—
New York) Call money	4-1/4	4-1/4	4-5/8	4 1/2-5 1/4	4-3/4	4 1/4-5 1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	3 3/8	3 5/8-3 3/4	3 3/4	3 3/4	3 3/4	—	—

1) Call money-koers v. 9 April en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen)	Berlijn)	Parijs)	Brussel)	Batavia 1)
6 April 1926	2.49 3/8	12.12 3/8	59.36 1/2	8.66 1/2	9.21	100 1/8
7 „ 1926	2.49 3/8	12.12 1/2	59.36 3/4	8.71	9.64	100 1/8
8 „ 1926	2.49 3/8	12.12 1/4	59.35	8.63 1/2	9.52	100 1/8
9 „ 1926	2.49 3/10	12.11 3/4	59.33	8.55 1/2	9.45	100 1/8
10 „ 1926	—	12.11 3/4	59.33	8.54	9.50	—
12 „ 1926	2.49 1/4	12.12	59.33	8.55	9.49	100 1/8
Laagste d.w. 1)	2.49 1/8	12.11 1/8	59.30	8.46	9.10	100
Hoogste d.w. 1)	2.49 1/2	12.13	59.39	8.72	9.80	100 3/8
5 April 1926	—	—	—	—	—	—
29 Maart 1926	2.49 1/2	12.13	59.40	8.55	9.72	100 1/8
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	48.—	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boeka-rest 1)	Mitaan **)	Madrid **)
6 April 1926	48.07	35.20	7.39	1.02 1/2	10.03	35.22
7 „ 1926	48.10	35.20	7.39	1.02	10.03	35.22
8 „ 1926	48.14	35.20	7.39	1.03	10.02 1/2	35.22 1/2
9 „ 1926	48.15	35.20	7.40	1.02 1/2	10.02 1/2	35.24
10 „ 1926	48.10	35.20	7.39	1.02 1/2	—	—
12 „ 1926	48.12 1/2	35.20	7.39	1.03	10.02	35.30
Laagste d.w. 1)	48.03	35.10	7.38	1.—	10.—	35.12
Hoogste d.w. 1)	48.17	35.25	7.41	1.10	10.04	35.45
5 April 1926	—	—	—	—	—	—
29 Maart 1926	48.05	35.20	7.39	1.03 1/2	10.02 1/2	35.16
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Mon-treal 1)
6 April 1926	66.90	65.35	53.60	6.25	98 3/4	2.49
7 „ 1926	66.90	65.35	53.55	6.28	98 1/4	2.49 1/8
8 „ 1926	66.90	65.35	53.52 1/2	6.27 1/2	98 1/8	2.49 1/8
9 „ 1926	66.82 1/2	65.35	53.62 1/2	6.28	99 1/4	2.49 1/4
10 „ 1926	66.82 1/2	65.30	53.57 1/2	6.28	99 1/4	2.49 1/4
12 „ 1926	66.77 1/2	65.35	53.75	6.28	99 1/4	2.49 1/4
Laagste d.w. 1)	66.75	65.20	53.45	6.25	98 1/2	2.48 3/4
Hoogste d.w. 1)	66.95	65.55	54.15	6.30	99 1/2	2.49 3/4
5 April 1926	—	—	—	—	—	—
29 Maart 1926	66.90	65.25	53.10	6.28	99	2.48 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 1/8

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 12 April 1926.

De beursweek, welke onmiddellijk op de vacantiedagen is gevolgd, heeft zich voor de internationale beurzen over het algemeen door een groote stilte in zaken gekenmerkt. De stemming is doorgaans echter niet ongeanimeerd geweest. Eenige reactie is aan de beurs van Berlijn voorgelopen, doch deze moest in hoofdzaak worden toegeschreven aan de eenzijdige hausse-positie, waarin de fondsenmarkt was gekomen door de voortgezette aankopen van de voorafgaande week. Deze heeft enkele winstnemingen, benevens eenige blanco verkoopen uitgelokt, waardoor hier en daar het koerspeil iets is gedaald. Vrij spoedig is evenwel eenig herstel ingetreden en zoowel voor binnenlandsche als voor buitenlandsche rekening — wat de laatste betreft, traden de Vereenigde Staten en Zwitserland het sterkst op den voorgrond — werden belangrijke orders geplaatst. De geheele markt heeft hiervan de vruchten kunnen plukken, hoewel er enkele fondsen zijn geweest, welke meer dan andere gefavoriseerd werden. Hier toe behoorden aandelen Rheinische Stahlwerke, Ravené, Deutsch Luxemburg, Buderus, Mansfeld, enz. Bankaandelen goed gevraagd. Scheepvaart aandelen tegen het einde der week zwakker. Electriciteitsaandelen konden zich evenals Kali-aandelen goed handhaven. In chemische aandelen vonden aanmerkelijke omzettingen plaats. Ook de beleggingsmarkt heeft zich in groote belangstelling kunnen verheugen; de inschrijving o.a. op 8 pCt. obligaties der Continental Caoutchouc und Gutta Percha Compagnie — waarvan ook een deel in ons land werd geplaatst — moest onmiddellijk na de openstelling weder worden gesloten.

Buitengewoon stil daarentegen is de markt te Londen gebleven. De omzettingen daar ter plaatse zijn in de laatste dagen vrijwel gelijk geweest aan die van het tijdvak vóór het Paascheest. De reden voor deze kalme houding moet worden gevonden in de onzekerheid ten aanzien van eenige zeer ingrijpende vraagstukken, o.a. de komende begrooting en den gang van zaken in de steenkoolnijverheid. De rekening over het financieele jaar 1925/1926 is ingediend en heeft geen ongunstigen indruk gemaakt, gezien het bedrag ad £19 miljoen, dat voor de steenkoolsubsidie benodigd is geweest. Ondanks de geringe animo echter zijn de meeste koersen niet veel lager geweest. Zelfs bestond op de beleggingsmarkt vrij goede vraag.

Te Parijs is de toestand onveranderd gebleven. De aanvaarding door Kamer en Senaat, van de regeeringsvoorstellen inzake de staatsfinanciën hebben geen stijging van den wisselkoers te voorschijn geroepen, zoodat ook geen wijziging in de fondsenmarkt is ingetreden. De vraag naar buitenlandsche fondsen is omvangrijk gebleven, zonder dat dit op de overige beursafdeelingen grootere levendigheid heeft verschaft.

Te New York is na het tijdperk van geënerveerde koersbewegingen een zekere kalmte ingetreden. Een belangrijke stabiliteit is ontstaan, welke haar oorzaak vindt in de elkaar tegensprekende berichten van verschillende zijden. Aan den éénen kant zijn er mededeelingen van een gunstigen gang van zaken in de staal-, automobiel- en bouw nijverheid, aan den anderen kant zijn de dalende prijzen van producten, tezamen met de ruime geldmarkt hiermede wel eenigszins in tegenspraak. De speculatie weet diensengevolge niet, aan welken kant zij met voordeel kan opereeren, hetgeen een kalme houding van de markt bij geringe koersvariatiën in de hand werkt.

Ten onzent is de markt wel iets levendiger geweest. dan in de laatste weken het geval was, doch de omzettingen zijn toch nog niet omvangrijk geworden. De *beleggingsmarkt* is lichtelijk gebukt gegaan onder het verhoogde peil der geldkoersen en tevens onder het aanbod van nieuw beleggingsmateriaal. Desondanks zijn de koersverliezen in deze afdeling niet van groote beteekenis geweest. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106 $\frac{1}{2}$, 106 $\frac{5}{16}$, 106 $\frac{1}{8}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99 $\frac{15}{16}$, 99 $\frac{11}{16}$, 99 $\frac{3}{4}$; 7 pCt. Neel. Indië: 101 $\frac{13}{16}$, 101 $\frac{1}{4}$, 101 $\frac{13}{16}$; 5 pCt. Mexico £100-1000: 9 $\frac{1}{2}$, 9 $\frac{1}{16}$, 9 $\frac{15}{16}$; 8 pCt. Sao Paulo: 104 $\frac{3}{16}$, 104 $\frac{1}{4}$, 104 $\frac{1}{16}$.

De *rubbermarkt* heeft slechts op enkele dagen eenige belangstelling getrokken. Over het algemeen was de tendens omlaag gericht, in overeenstemming met de lusteloze houding van den rubberprijzen, zoowel te New York als te Londen. Een uitzondering werd door den laatsten dag van de beursweek gevormd. Ondanks het feit, dat hier en daar reeds bekend was, dat de voorraden te Londen opnieuw in vrij belangrijke mate waren toegenomen, kwamen kooporders in de markt in verband met geruchten, volgens welke Amerikaansche koopers weder van hun belangstelling hadden doen blijken. De aandacht is

echter in hoofdzaak tot aandelen Amsterdam Rubber beperkt gebleven. Hier werden enkele contraminedekkingen uitgevoerd, waardoor de koers van het fonds in belangrijker mate dan de overige soorten kon monteeren. Amsterdam Rubber: 334, 330 $\frac{1}{2}$, 328 $\frac{1}{2}$, 334 $\frac{1}{4}$; Hessa Rubber: 497, 493 $\frac{1}{2}$, 439 $\frac{1}{2}$ exd., 435 $\frac{1}{2}$; Java Caoutchouc: 206 $\frac{1}{2}$, 203 $\frac{1}{4}$, 201 $\frac{1}{2}$; Oost Java Rubber: 377, 373, 370 $\frac{1}{2}$; Serbadjati: 363, 353 $\frac{1}{2}$, 356.

Vast was de stemming voor *suikeraandelen*. Ondanks het feit, dat op sommige dagen de Cubanoteering uit New York gevoelig lager werd geseind, is de tendens hier bijna voortdurend opgewekt gebleven. Vooral aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” werden in groote posten en tot tamelijk sterk verbeterden prijs uit de markt genomen, waarbij wederom de bekende geruchten van een uitgifte van nieuwe aandelen, met den hierbij behoorenden „claim” de ronde hebben gedaan. Doch ook de overige soorten waren vrij goed gevraagd, o.a. Cultuur Mij. der Vorstenlanden en Javasche Cultuur Mij. Cult. Mij. der Vorstenlanden: 170 $\frac{1}{4}$, 171, 171 $\frac{1}{4}$; Hand. Vereen. Amsterdam: 642, 651 $\frac{3}{8}$, 650 $\frac{1}{4}$, 661 $\frac{1}{2}$; Java Cultuur Mij.: 337, 343, 341 $\frac{1}{2}$, 345; Tjepper: 648, 652, 650 $\frac{1}{2}$, 653.

De *tabakmarkt* heeft een eenigszins verdeelde stemming aan den dag gelegd. De Javasorten waren iets in herstel; ook sommige Sumatra-aandelen hebben zich in goede vraag kunnen verheugen. De derde inschrijving van Sumatratabak heeft weder gunstige prijzen te zien gegeven, al bleven zij over het algemeen aanzienlijk ten achter bij het vorige jaar. Besoeki Tabak: 194, 197, 195; Deli Bavia: 414 $\frac{3}{8}$, 418 $\frac{1}{4}$, 419 $\frac{1}{4}$, 424; Deli Mij.: 380 $\frac{1}{2}$, 382 $\frac{1}{2}$, 380, 383; „de Oostkust”: 219, 218, 215 $\frac{7}{8}$, 219; Senembah: 479, 479 $\frac{1}{4}$, 477, 482.

Petroleum aandelen zijn iets meer op den voorgrond getreden, vooral voor aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij. In de laatste dagen viel bij voortdurende goede vraag van een bepaalde zijde ter beurze op te merken, hetgeen de koers krachtig heeft gestimuleerd. Dat het echter in hoofdzaak deze aankopen zijn geweest, welke een goeden invloed op het koerspeil hebben uitgeoefend, bleek, toen op sommige dagen de opdrachten van deze zijde achterwege bleven. Onmiddellijk daalde toen de koers met eenige procenten. Toch is de grondtoon ook toen vast gebleven. In aandelen Perlak ontstond voorbijgaand ook goede vraag. Kon. Petroleum Mij.: 395 $\frac{1}{8}$, 393 $\frac{7}{8}$, 392 $\frac{1}{2}$, 393 $\frac{3}{4}$; Perlak Petroleum: 80 $\frac{1}{2}$, 79 $\frac{1}{2}$, 79; Pseudawa: 49 $\frac{1}{2}$, 47 $\frac{1}{2}$, 47 $\frac{9}{10}$, 49 $\frac{1}{4}$.

Groote handel viel op te merken in enkele aandelen uit de rubriek *handelsvennootschappen*. In het bijzonder bleken preferente aandelen Crediet- en Handelsvereniging Banda te zijn gevraagd, in verband met geruchten, volgens welke de onderhandelingen omtrent de overneming der maatschappij waren hervat. Ook circuleerde het gerucht, dat een dividend van 8 pCt. op de aandelen zou worden uitgekeerd. De beweging in deze aandelen plantte zich voort in de overige soorten, welke ook alle min of meer in koers konden stijgen. Intern. Crediet & Hand. Ver. Rotterdam: 269, 267 $\frac{1}{2}$, 269 $\frac{1}{4}$; Banda Crediet & Hand. Ver. Pr. A.: 130 $\frac{1}{8}$, 127, 140, 152, 154 $\frac{1}{2}$.

Scheepvaart aandelen waren loom, met uitzondering van aandelen Kon. Ned. Stoomboot Mij., waarvoor het gunstige jaarverslag een stimulans heeft verschaft. Holl. Amerika Lijn: 47, 46; Ned. Scheepvaart Unie: 169, 169 $\frac{1}{4}$, 169; Stoomvaart Mij. „Nederland”: 170 $\frac{1}{4}$, 171.

Industriele aandelen waren zeer rustig, ook voor aandelen Jurgens, welke echter tegen het einde der berichtsweek iets meer de aandacht hebben getrokken. Centrale Suiker Mij.: 118 $\frac{1}{2}$, 119, 118 $\frac{3}{4}$; Holl. Kunstzijde Industrie: 127, 126 $\frac{1}{2}$; Jurgens: 167 $\frac{1}{2}$, 166 $\frac{3}{8}$, 167, 168 $\frac{1}{8}$; Maecubee: 134, 132, 134, 136; Ned. Kunstzijdefabriek: 313, 315, 312 $\frac{1}{4}$; Philips Gloeilampen: 371 $\frac{1}{4}$, 371.

Bankaandelen bleven kalm en nagenoeg op onveranderd koerspeil. Amst. Bank: 164 $\frac{1}{8}$, 164 $\frac{1}{4}$, 164 $\frac{1}{2}$; Koloniale Bank: 196 $\frac{1}{8}$, 197 $\frac{1}{4}$, 197 $\frac{3}{8}$; Ned. Handel Mij.: 148, 148 $\frac{1}{4}$, 148 $\frac{3}{8}$.

De *mijnmarkt* heeft geenerlei aandacht getrokken. Algem. Expl. Mij.: 119, 120 $\frac{1}{2}$; Redjang Lebong Mijn. Mij.: 283, 283 $\frac{1}{2}$, 284 $\frac{1}{4}$, 285; Singkep Tin: 277 $\frac{1}{2}$, 272, 275.

De *Amerikaansche afdeling* was vrij sterk bewogen voor aandelen Intercontinental Rubber, welke door New York tegen lagere prijzen waren aangeboden. American Smelting & Refining: 118 $\frac{1}{8}$, 118 $\frac{1}{4}$, 118 $\frac{1}{2}$; Anaconda Copper: 88 $\frac{13}{16}$, 89 $\frac{1}{4}$, 89 $\frac{7}{16}$; United States Steel: 124, 121 $\frac{3}{16}$ exd., 121 $\frac{1}{2}$; Erie Spoorweg: 27, 28 $\frac{3}{4}$, 29 $\frac{1}{4}$; Wabash Railw.: 40 $\frac{7}{16}$, 40 $\frac{21}{32}$, 40 $\frac{9}{32}$.

De *geldmarkt* bleef stabiel; prolongatie schommelde tusschen 2 $\frac{7}{8}$ pCt. en 3 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

13 April 1926.

Voor tarwe blijft in Europa in sommige landen vrij goede vraag bestaan. Zoo doet Duitschland bij voortdurend vrij omvangrijke inkoop, nu het aanbod uit zijn eigen oogst gering is. Weliswaar wordt uit Duitschland bericht, dat binnenkort, wanneer de voorjaars-veldarbeid zal zijn afgelopen, weder meer tarwe aan de markt zal komen, doch het staat wel vast, dat Duitschland in het restant van dit seizoen geregelden import noodig zal hebben. Nederland trad deze week vrij sterk als koper op en deed flinke inkoop van Argentijnsche en ook van Australische tarwe. Italië toonde ook beteren kooplust en in enkele tarwesoorten der Vereenigde Staten werden daarheen, evenals in Manitoba's en Argentijnsche tarwe, zaken gedaan. De laatste dagen is echter de Italiaansche vraag verminderd. Engeland, waar de molens nog steeds niet over groote voorraden schijnen te beschikken, zette eveneens deze week weder zijne geregelde inkoop voort, en op sommige dagen der week onderging de omzet daarin een extra uitbreiding als gevolg van vaste berichten van de markten der uitvoerlanden. Op de laatste dagen der week was de vraag echter veel geringer. Verhoogingen der tarweprijzen aan de termijnmarkten in Noord- en Zuid-Amerika kwamen namelijk nu en dan voor, doch haar oorzaak lag niet uitsluitend in de geregelde Europeesche vraag. De omvang van deze vraag is daarvoor ten slotte nog niet voldoende, hetgeen wel blijkt uit de omstandigheid, dat de ook deze week weder niet groote wereldverscheppingen in de invoerlanden niet tot een sterke vermeerdering van den kooplust leidden. Steun ondervond de markt van de verwachting, dat de nieuwe officieele Argentijnsche oogstraming, welke in den loop der week zou worden gepubliceerd, aanzienlijk kleiner zou zijn dan het in December gepubliceerde cijfer. Die December-raming heeft indertijd veel stof opgejaagd, omdat zij door den handel als te optimistisch werd beschouwd. Werkelijk bleef de nieuwe raming, die aan het einde der week bekend werd gemaakt, aanzienlijk beneden die van December. Zij bedroeg 24 miljoen qrs. tegen 27 miljoen in December, doch daar een eene nog sterkere verlaging verwacht werd, werkte zij minder als hausse-factor dan de enkele verhouding der beide cijfers wel zou doen verwachten. Bovendien zijn in het nieuwe Argentijnsche seizoen tot nog toe 3 miljoen qrs. minder tarwe verscheept dan in hetzelfde gedeelte in het vorige, zoodat het verschil met de opbrengst van het vorige jaar op dit oogenblik lang niet meer in zijn vollen omvang tot uiting komt. Ook werd dezer dagen het maandrapport van het Ministerie van Landbouw te Washington gepubliceerd, doch volgens dat rapport is de stand van de wintertarwe in de Vereenigde Staten niet zoo schitterend als men uit de voorafgaande berichten wel had verwacht. Wel blijkt die stand werkelijk veel beter te zijn dan in het vorige jaar, doch de opbrengstraming, welke

op grond van dit rapport nu berekend wordt, blijft ten achteren bij de particuliere ramingen van de vorige week. Ook in dit Washingtonsche maandbericht lag dus niet veel reden tot prijsverlaging. Tegelijkertijd echter blijven uit het Westen van de Vereenigde Staten berichten binnenvallen, waaruit op te maken valt, dat daar toch wel de stand der wintertarwe zeer goed te noemen valt. Zoo zou b.v. in Kansas, Oklahoma, Texas en Nebraska te zamen een opbrengst van 340 miljoen bushels te verwachten zijn, terwijl die staten in het vorige jaar slechts 141 miljoen bushels hebben binnengehaald. Het schijnt echter dat in de meer Oostelijk gelegen staten de weersomstandigheden gedurende den winter lang niet zoo goed zijn geweest en dat daar nu de oogst er veel minder goed voor staat dan in het Westen. Ook verwacht men in Amerika een kleineren uitzaai voor zomertarwe, doch het is de vraag in hoeverre die verwachting zal uitkomen. Daarbij valt over den Canadeeschen uitzaai nog niets te zeggen. Uit Europa zijn de berichten over het te velde staande gewas overal gunstig. Ook uit Rusland komen nu zeer bemoedigende berichten, en nu tevens de nieuwe wintertarwe in de Ver. Staten er zoo goed voorstaat, ondervindt de markt overal eenigen druk van die vooruitzichten van het nieuwe seizoen. In den loop dezer week verschenen in de vakpers eenige berekeningen omtrent de voor het restant van dit oogstjaar nog beschikbare tarwe-voorraden. Deze berekeningen liepen merkwaardig uiteen en volgens sommigen zou die voorraad onvoldoende zijn voor de behoefte. Speciaal in Amerika worden zij gebruikt als een middel voor het propageeren voor hoogere prijzen, doch in Europa vinden zij slechts in beperkte mate geloof. Dat is echter ook in Amerika niet algemeen het geval is blijkt wel uit het feit, dat de verhoogingen aan de tarwemarkt slechts met eenige weifeling tot stand kwamen, terwijl op 12 April zelfs eenige verlaging intrad. Het slot was op dien datum voor nieuwe tarwe te Chicago (Juli en September) $\frac{1}{2}$ en voor de op den ouden oogst betrekking hebbende termijnen te Chicago en Winnipeg 1 à $1\frac{1}{2}$ dollarcent per 60 lbs. hooger dan een week tevoren.

De Argentijnsche tarwemarkt heeft, nadat eerst eenige verlaging had plaatsgevonden, met een vrij sterke prijsstijging gereageerd op de verlaagde Argentijnsche oogstraming alsmede op de goede vraag voor Argentijnsche tarwe in Europa. Op 12 April sloten de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario voor Mei 15 à 20 en voor Juni 5 centavos per 100 kgr. hooger dan op den 5den. De tarweverscheppingen uit Argentinië waren deze week kleiner dan de vorige, doch de oorzaak daarvan zal voornamelijk liggen in de verschillende feestdagen, welke voorkwamen in de week, waarvoor de verscheppingscijfers golden. In Britsch-Indië valt de tarweoogst blijkbaar nog al mee. De opbrengst wordt nu geraamd op 40 miljoen qrs. tegen 41 miljoen qrs. in het vorige seizoen en een gemiddelde van de laatste 5 jaren van 42 miljoen. Eenige uitvoer valt dan ook wel te verwachten en waarschijnlijk zal dus ook Britsch-Indië

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Maïs Mei	Lijnzaad Mei
10 Apr. '26	160 $\frac{1}{2}$	71 $\frac{1}{8}$	41 $\frac{3}{4}$	13,20	7,20	15,50
3 „ '26	156 $\frac{1}{2}$	71 $\frac{1}{8}$	40 $\frac{1}{8}$	13,05 ¹⁾	7,15 ¹⁾	15,35 ¹⁾
10 Apr. '25	162 $\frac{1}{2}$	111 $\frac{1}{2}$	41 $\frac{3}{4}$	14,90	9,05	21,85
10 Apr. '24	101 $\frac{1}{8}$	76 $\frac{1}{8}$	46 $\frac{1}{8}$	10,65	8,—	19,25
10 Apr. '23	121 $\frac{1}{2}$	78	45 $\frac{1}{2}$	11,75 ²⁾	9,15	22,50 ²⁾
20 Juli '14	82	56 $\frac{1}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70

1) per 5 April. 2) per April.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	12 April 1926	6 April 1926	13 April 1925
Tarwe (Manitoba III) .. ¹	15,75	15,75	* 17,—
Rogge (No. 2 Western) .. ¹	** 11,40	** 11,10	14,—
Maïs (La Plata)	176,—	178,—	223,—
Gerst (48 lb. malting)	192,—	187,—	240,—
Haver (Canada 3)	11,—	10,95	11,75
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) .. ¹	12,90	13,20	12,50
Lijnzaad (La Plata)	337,—	331,—	465,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG. * No. 2 Hard/Red Winter Wheat. ** Zuid-Russische.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	4/11 April 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	4/11 April 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe	23.949	314.483	220.867	—	2.182	5.655	316.665	226.522
Rogge	5.406	49.949	26.692	—	—	—	49.949	26.692
Boekweit	49	6.732	9.454	—	140	150	6.872	9.604
Maïs	13.451	260.140	219.527	2.209	22.246	27.394	282.386	246.921
Gerst	4.277	97.182	39.867	—	2.386	1.955	99.568	41.822
Haver	1.569	42.000	29.550	—	1.995	150	43.995	29.700
Lijnzaad	5.800	57.868	49.998	6.355	65.346	12.477	123.214	62.475
Lijnkoek	2.828	78.050	73.162	—	—	—	78.050	73.162
Tarwemeel	764	15.898	29.514	589	3.309	5.755	19.207	35.269
Andere meelsoorten	341	3.703	2.923	—	—	—	3.703	2.923

aan het einde van dit seizoen nog bijdragen in de tarwevoorziening der invoerlanden.

Voor rogge blijkt uit het Washingtonsche maandbericht, dat de oogst in de Vereenigde Staten dit jaar waarschijnlijk nog kleiner zal zijn dan in het vorige. Bovendien bestond in Europa toenemende goede vraag voor Amerikaansche rogge en behalve naar Denemarken en Scandinavië werden ook naar Nederland en Duitschland flinke zaken gedaan, waarbij de verhoogde Amerikaanse vraagprijzen vrij gemakkelijk werden ingewilligd. De rogge-markt te Noord-Amerika was namelijk vast. Later trad echter eenige reactie in en het slot was op 12 April 1 1/8 dollarcent per 56 lbs. lager dan op den 5den.

Duitsche rogge komt slechts in kleine hoeveelheden voor export aan de markt en ook daarvoor zijn de prijzen niet onbelangrijk verhoogd.

Voor mais heeft de vraag deze week geleden onder het gunstige weder in West-Europa, waar eerst regen een einde maakte aan eene periode van droogte en later zacht weder de vraag naar maïs deed afnemen. De kleine verschepingen echter van den laatsten tijd, die deze week geen groote vermeerdering ondergingen en het standhouden der markt in de uitvoerlanden veroorzaakten, dat de prijzen zich over het algemeen vrij goed handhaafden. Uit de Vereenigde Staten blijft het aanbod nog steeds beperkt omdat daar de aanvoeren in de havens nog altijd niet toenemen. Noord-Amerikaansche maïs ter verladung vóór Mei is dan ook moeilijk te krijgen. Uit Argentinië namen de verschepingen een kleinigheid toe, doch zij zijn nog steeds van geringen omvang terwijl uitbreiding wordt tegengehouden door regen. Berichten uit Argentinië blijven echter duiden op een zeer grooten oogst en de vraag voor maïs op aflading is dan ook bijna overal gering omdat de prijs op het, gedurende de laatste weken bereikte hogere niveau geen vertrouwen wekt. De regen, die uit Argentinië telkens weder gemeld werd als reden voor vaste markten, kon dan aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario niet meer doen dan prijsdaling tegenhouden. Chicago was aanvankelijk vast, wegens ongunstig weder voor den nieuwen uitzaai doch later daalde de prijs weder tot slechts weinig boven het peil van het begin der week. De Donau-landen zijn voor maïs vast, doch in West-Europa vindt die vaste stemming al evenmin weerklank en zaken in Donaumais blijven binnen zeer beperkte grenzen. In het begin der week bestond wat betere vraag aan de Noord-Duitsche markten voor overlading naar het Noorden, doch in de laatste dagen is de maïsmarkt overal zeer stil ondanks den beperkten omvang der naar Europa onderweg zijnde hoeveelheden.

Zeer vast is nog steeds gerst, die vooral in Duitschland sterk wordt gekocht. Men heeft daar in den loop der week geregeld hogere prijzen betaald en kocht zoowel Noord-Amerikaansche als Russische en Donau gerst. Dit nam echter niet weg, dat de laatste dagen de termijnmarkt te Winnipeg flauwer was met eenige prijsverlaging. Geregeld bestaat een deel der gerstzaken weder uit Platagerst, waarvan de opbrengst dit jaar vrij wat grooter is dan in het vorige.

Ook in haver blijft de omzet zich vrijwel handhaven op den grooteren omvang, welke hij sinds eenigen tijd had gekregen. Het vasteland laat zich daarbij minder gelden dan Engeland, en het was vooral Duitschland, dat steeds flinke inkoop van haver deed. Plata-haver vervulde daarbij deze week een groote rol, doch ook in Noord-Amerikaansche haver bleven tot aanvankelijk stijgende prijzen zaken tot stand komen, ook naar Nederland.

SUKKER. NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per April	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96° c.f. April.	
12 Apr. '26	kristalsuiker basis 99° f 16 1/8	Sh. 32/-	Sh. 14/1 1/2	Sh. 11/-	\$ cts. 4,08
29 Mrt. '26	" 15 7/8	31/3	13/10 1/2	10/7 1/2	3,96
12 Apr. '25	" 20 11/16	36/-	16/8	13/6	4,49
12 " '24	" 27 13/16	62/6	22/9	24/-	6,15
4 Juli '14	ruwsuiker basis 88° f 11 13/32	18/-	—	—	3,26
	basis 99° f 14 13/32				

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

Na den vasten toon der laatste weken gaf Amerika de afgelopen week eene lagere markt te zien, hetgeen ook de Europeesche termijnbeurzen van invloed was, totdat

de noteeringen in Amerika na in het midden der week het laagste punt bereikt te hebben, weer opliepen en de markt op nagenoeg dezelfde basis sloot als de voorgaande week. Een en ander blijkt uit de ondervolgende cijfers:

	Sp. C.	Mei	Juli	Sept.	Dec.
Slot voorafgaande week	4.08	2.36	2.49	2.61	2.70
Opening verslagweek	4.08	2.37	2.50	2.62	2.72
Laagste punt	3.96	2.26	2.40	2.53	2.62
Slot verslagweek	4.02	2.35	2.47	2.60	2.70

De ontvangsten in de Atl. havens der V.S. bedroegen deze week 84.000 tons, de versmeltingen 65.000 tons (tegen 89.000 tons in 1925) en de voorraden 227.000 tons.

Voor prompte Cubasuiker werd ongeveer 2 1/4 \$ c. & fr. New York betaald met een fractie hooger of lager naar gelang der stemming.

De Cubastatistiek is als volgt:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 3 April	189.447	220.936	205.848
Totaal sedert 1/12 tot 3/4	2.517.127	2.587.739	2.321.809
Werkende fabrieken	174	183	170
Weekuitvoer 3 April	103.356	163.531	115.784
Totale uitvoer sedert 1/1 tot 3/4	1.323.971	1.727.398	1.571.357
Totale voorraad 3 April	1.193.157	860.341	750.452

Volgens Czarnikow Rionda bedroeg de Cuba productie tot 31 Maart 3.497.000 tons tegen 3.314.000 tons verleden jaar en zal verder alles van het weer gedurende de volgende maanden afhangen of Guma's raming van 5.374.000 tons zal worden bereikt.

In Engeland sloot de termijnmarkt de afgelopen week op de volgende noteeringen:

Mei 13 3/4	Sept. 14 2/4
Aug. 14 0/4	Dec. 14 3/4

Op Java liep de nominale noteering voor disponibile Superieure suiker van f 11.— terug tot f 10 1/4. Voor eenige kleine postjes disponibile No. 16 en hooger werd f 10 7/8 en f 10 1/4 betaald, De afschepingen in Maart bedroegen 703.900 picols.

Hier te lande opende de markt in vaste stemming. Toen New York echter lager afkwam, daalden ook hier de noteeringen om daarna, gelijk in Amerika, weder aan te trekken. De markt sloot prijshoudend als volgt:

Mei f 15 7/8	vergeefs geboden.
Aug. " 16 1/4	" "
Dec. " 17.—	gedaan.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	9 April 1926	1 April 1926	26 Maart 1926	9 April 1925	9 April 1924
New York voor Middling ...	19,30 c	19,35 c	19,25 c	24,40 c	31,40 c
New Orleans voor Middling	18,33 c	18,37 c	17,96 c	24,35 c	31,50 c
Liverpool voor Middling ...	9,99 d	10,16 d	10,16 d	13,23 d	19,13 d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '25 tot 2 April '26	Overeenkomstige periode	
		1924/25	1923/24
Ontvangsten Gulf-Havens.	***	8781	6126
" Atlant.Havens	***	2325	1483
Uitvoer naar Gr. Brittannië	***	3905	2713
" " 't Vasteland etc.	***	824	524
" " Japan.....	***		

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	1 April '26	Overeenkomstig tijdstip	
		1925	1924
Amerik. havens.....	***	929	584
Binnenland	***	751	577
New York	***	186	144
New Orleans	***	259	122
Liverpool	***	727	383

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.

Manchester, dd. 7 April 1926.

Bij de hervatting van den handel in de Amerikaansche katoenmarkt op Maandag na Paschen waren prijzen iets

lager. Ook in Liverpool waren gisteren bij de heropening prijzen lager en was het slot van de loopende maand futures 21 punten beneden het slot van verleden Donderdag. Egyptische soorten, na een stijging op jl. Donderdag, liepen gisteren weer terug en sloten een paar punten beneden het niveau der vorige week. Verkoopen bedroegen de vorige week 21.000 balen.

De Amerikaanse garenmarkt was gisteren bij de heropening bepaald lusteloos. De vraag naar alle soorten twist en weft was gering, terwijl de omzet zich slechts tot kleine hoeveelheden beperkte. Ook in Egyptische soorten werden slechts kleine partijen afgesloten. Te oordeelen naar het geringe bezoek aan de beurs, zou men wel zeggen, dat verschillende koopers en verkoopters van het prachtige weer hebben geprofiteerd om hun vacantie nog wat te verlengen.

Dezelfde lusteloosheid was ook op de doekmarkt te constateeren. Het is nog te vroeg om over de ontwikkeling van de markt na de vacatiedagen te rapporteeren en er valt ook niets bijzonders te vermelden. Naar verschillende soorten bestaat eenige vraag en prijzen zijn over het algemeen vast. Zoo ver men kan beoordeelen, is India nog de belangrijkste markt, terwijl er ook vooruitzichten op zaken met China bestaan, hoewel het thans nog te vroeg is om reeds iets definitiefs te rapporteeren.

31 Mrt. 7 Apr. Oost. koersen. 30 Mrt. 6 Apr.

Liverpoolnoteeringen. T.T.op Br. Indië 1/5 1/8 1/5 1/8
 F.G.F. Sakellaridis 15,85 15,60 T.T.op Hongkong 2/3 1/8 2/3 1/8
 G.F. No. 1 Oomra 6,50 6,30 T.T.op Shanghai 2/11 1/8 2/11 1/8

KOFFIE.

Het artikel heeft in de afgelopen week vrij bewogen dagen doorgemaakt. In het begin verkeerde de markt nog onder den indruk van het reeds in het vorig bericht vermelde telegram uit New-York, volgens hetwelk de Amerikaanse Consul te Rio den volgenden Santos-oogst raamde op 12, wellicht 14 Millioen balen. Hoewel deze raming tot nu toe niet is tegengesproken, herstelde de markt zich laatstleden Donderdag reeds belangrijk op eene telegrafische mededeeling uit Santos, dat ingaande den volgenden dag, de limite voor de dagelijksche aanvoeren aldaar vanuit het binnenland van Sao Paulo door het bekende Comité tot Verdediging van de Koffie teruggebracht zou worden van 36.000 balen op 26.000 balen. Dit laatste geschiedde prompt, want nadat die aanvoeren op Woensdag 7 April nog 36.000 balen waren geweest, waren zij op Donderdag 8 April reeds op 26.000 balen gedaald. De betere stemming maakte Vrijdag verderen voortgang op een telegram uit Brazilië, waarin werd bekend gemaakt, dat het Verdedigingscomité de prijzen zal ophouden door de Santos loco-koffie, welke onder een bepaalde limite wordt aangeboden, op te koop, en dat beweerd werd, dat die limite was vastgesteld op 27.000 Reis voor Santos-koffie type No. 4. Toen echter den volgenden dag bleek, dat Santos No. 4 — den vorigen dag nog op 27.000 Reis genoteerd — gevallen was op 26.500 Reis, was dit het bewijs, dat de bewuste limite lager lag dan 27.000 en daar dienzelfden Zaterdag de kost- en vrachtofferten uit Brazilië ook lager waren, zakte de stemming aan de markten in Europa en in Amerika weder in om zich weliswaar daarna iets te herstellen, doch op het oogenblik, bij het afsluiten van dit bericht, zijn aan onze markt de termijn-noteeringen toch weder 3/4 à 2 ct. lager dan een week geleden.

Onder deze omstandigheden was van enige verbetering in den afzet van loco natuurlijk weinig te bespeuren. Waar de termijnmarkten zich zóó uiterst gevoelig toonen, dat zij van den eenen dag op den anderen met groote verschillen heen en weer geslingerd worden op berichten, als waarvan hierboven is melding gemaakt, daar is het te begrijpen, dat de handel wordt afgeschrikt en overal zich terughoudt, tenzij het aanvullen der voorraden bepaald noodzakelijk is. Zoolang er niet meer stabiliteit komt in de prijzen, zoowel in de productielanden als aan de termijnmarkten in Europa en in Amerika, zal deze toestand, naar te vreezen is, wel aanhouden.

Dat Brazilië zijne pogingen om de prijzen op te houden, zal staken, is intusschen niet te voorzien. Of het die echter op de tegenwoordige basis zal trachten te houden en eventueel daarin ook slagen zal, valt natuurlijk vooruit niet te zeggen, al wordt dan ook van verschillende zijden beweerd en met cijfers aangetoond, dat de tegenwoordige prijzen voor den Braziliaanschen planter volstrekt niet zoo winstgevend zijn als somtijds wordt aangenomen. Zoo bevat o.a. de Brazilian Review van 11 Maart l.l. eene beschouwing, overgenomen uit de Monitor Mercantil, waarin wordt becijferd, dat behalve de productiekosten en de spoorwegvracht, nog zóóveel aan belasting en rechten van den

verkoopsprijs te Santos moet worden afgetrokken, dat de planter ten slotte slechts 16 1/2 pCt. overhoudt. De schrijver beweert, dat wanneer de koffieprijs te Santos vallen zou op 20.000 Reis per 10 K.G. voor type No. 4 (dat is dus bij den tegenwoordigen prijs van 26.500 Reis: na eene daling van nog geen 25 pCt.) alle voordeel voor den planter geheel zou verdwenen zijn en de cultuur van het artikel, dat 72 pCt. vertegenwoordigt van den uitvoer van het land, geruïneerd zou zijn. De schrijver wil met een en ander bewijzen, dat de politiek van het Verdedigingscomité voor het land noodzakelijk is, al is natuurlijk niet tegen te spreken, dat de meeste zijner cijfers, zooals die van productiekosten en spoorwegvracht hier niet zijn te controleeren, afgezien van het feit, dat deze kosten niet overal gelijk zijn, doch afhankelijk van bepaalde plaatselijke omstandigheden. Dat de belastingen en rechten niet minder dan 15 1/2 pCt. bedragen van alle kosten tezamen, is echter wel teeknend.

Volgens telegrafisch bericht uit Brazilië bedroeg de voorraad, in de Gouvernementspakhuizen en in de spoorwegstations in het binnenland van Sao Paulo teruggehoorden, op 31 Maart 3.902.000 balen, hetgeen tegen 18 Maart eene vermindering aanwijst van 22.000 balen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 95/- à 96/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 96/6 à 98/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 81/6 à 82/6.

Van Robusta op aflading zijn de noteeringen van Nederlandsch-Indië op het oogenblik:

Palembang Robusta, April verscheping, 45 1/2 ct., Palembang Robusta, Mei/Juni verscheping, 45 1/2 ct., alles per 1/2 K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteeringen werden deze week verlaagd van 64 ct. op 63 ct. per 1/2 K.G. voor Superior Santos en van 55 ct. op 54 ct. voor Robusta.

De noteeringen aan de Rotterdamse termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
13 Apr.	52 7/8	49 1/2	48 1/8	47 1/4	49	45 7/8	43 3/8	41 7/8
5 "	54 7/8	51 1/2	49	48	50	47 1/8	45	43 5/8
30 Mrt.	55 7/8	53 1/2	51 1/2	50 5/8	50 7/8	48 5/8	46 1/2	45
23 "	55 7/8	53 3/8	52	50 1/2	50 3/8	48 1/4	46 1/2	45 1/2

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldend gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Juli	Sept.	Dec.
12 Apr.	\$ 16,39	\$ 15,65	\$ 15,20	\$ 14,69
5 "	" 16,50	" 16,05	" 15,65	" 15,06
29 Mrt.	" 17,30	" 16,80	" 16,35	" 15,90
22 "	" 17,10	" 16,70	" 16,30	" 15,85

Rotterdam, 13 April 1926.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 1)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
12 April 1926	134.000	25.525	1.423.000	26.500	616/16
5 " 1926	137.000	25.600	1.370.000	26.500	71/16
29 Mrt. 1926	176.000	25.325	1.398.000	27.000	71 1/2/64
13 April 1925	160.000	37.100	2.125.000	39.500	52 3/8/64

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
10 April 1926 --	34.000	3.378.000	224.000	7.406.000
11 " 1925 --	6.000	2.813.000	122.000	7.963.000

1) In Reis.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 April in duizenden balen.

	1926	1925	1924	1923	1922
Voorraad in Europa..	1.601	1.679	1.380	1.860	2.004
Stoomend (Brazilië ..	400	334	520	599	945
n. Europa (Oost-Indië.	40	15	35	4	28
	2.041	2.028	1.935	2.463	2.977

Voorraad Ver. Staten	743	888	652	1.225	1.181
Stoomend					
naar					
Ver.Staten					
Brazilië ..	515	228	423	393	402
	3.299	3.144	3.010	4.081	4.560
Voorraad in Rio	155	197	155	1.083	1.794
„ Santos..	1.311	2.013	778	1.801	2.749
„ Bahia ..	21	35	21	19	37
Totaal	*4.786	*5.389	3.964	6.984	9.140
Op 1 Maart	*4.788	*5.156	4.266	7.480	9.328
	1925	1924	1923	1922	1921
Op 1 Juli	*5.085	*5.071	5.340	8.639	8.750

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Sao Paulo..	1 Juli 1924	4.592.000	balen
	28 Febr. 1925	3.359.000	„
	1 Juli 1925	1.786.000	„
	28 Febr. 1926	4.214.000	„
	18 Mrt. 1926	3.924.000	„

THEE.

In de afgelopen week vond op 8 dezer de Amsterdamse veiling plaats, omvattende een aanbod van ruim 17000 kisten. Door het ontbreken van Londensche noteeringen, — de laatste zijn twee weken oud — was de veiling geheel op zichzelf aangewezen. Het aangeboden ontmootte goede belangstelling, doch de prijzen waren van 2—6 cts. lager dan die in vorige veiling, hetgeen voor een belangrijk deel toegeschreven moet worden aan de teruglopende kwaliteit der thee van vele merken. Goede soorten waren vast op vorige prijzen.

Het binnenland trad nog steeds aarzelend op als koper. De detailprijzen geven den binnenlandschen pakker nog maar weinig vrijheid van beweging. Aanvankelijk werden verscheidene kavelingen opgehouden, die echter voor een deel na de veiling afdoening vonden. De volgende veiling is vastgesteld op 29 April a.s. en zal een aanbod te zien geven van ongeveer 15000 kisten.

Amsterdam, 12 April.

RIJST.

De rijstmarkten beginnen langzamerhand eene tegenstelling te toonen in zooverre, dat het Oosten vast gestemd blijft met hooge noteeringen, terwijl er voor Europa, hoewel over den afzet niet bepaald te klagen is, aanleiding bestaat bedacht te blijven op lagere prijzen. Dit geldt vooral voor de fancy qualiteiten, daar rekening gehouden moet worden met de mogelijkheid van een grooten Amerikaanschen oogst.

RUBBER.

Gedurende de afgelopen week zijn de rubberprijzen aanmerkelijk gedaald. De stemming was tamelijk fluctueerend; Amerika was van tijd tot tijd in de markt met kooporders, doch speculatieve verkoopen drukten de prijzen.

De slotnoteeringen luiden:

Ia Crêpe:		einde voorafgaande week:
April	1.48	..... 1.62½
April/Juni	1.47½	..... 1.58
Juli/Sept.	1.43½	..... 1.52

COPRA.

De markt was de afgelopen week aanvankelijk prijshoudend, doch later wat flauwer gestemd.

Indië gaf tenslotte tot de hier geldende prijzen af, welk aanbod door fabrikanten werd opgenomen.

Amerika blijft in Singapore uit de markt, waardoor het aanbod van dien kant tamelijk ruim is, terwijl er van de Zuidzee-soorten ook meer aangeboden wordt.

De slotnoteeringen zijn:

Nederl.-Ind. f.m.s. stoomend	fl. 34½,
„ „ „ Mrt./Apr. aff.	„ 34½,
„ „ „ Apr./Mei „	„ 34½.

12 April 1926.

STEENKOLEN.

Naar alle berekening zal een staking in de Engelsche kolengebieden nog op het laatste oogenblik vermeden worden, alhoewel er pessimisten zijn, die hardnekkig glooven, dat het dezen keer tusschen „masters and men” zal moeten worden uitgevochten. De markt voor leveranties per eind April en Mei blijft vast gestemd en alleen voor onmiddellijke afname kunnen prijsconcessies verkregen worden.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde ..	f 10,75
Durham Ongezeefde	„ 11,50
Cardiff Ongezeefde	„ 14,25
Schotsche Gezeefde	„ 10,50

Yorkshire Gewassen Doubles f	14,—
Westfaalsche Vetsfölder	„ 10,75
„ Vetsstukken	„ 12,75
„ Smeenootjes	„ 12,50
„ Gasvlamfölder ..	„ 10,75
„ Gietscokes	„ 14,75

alles per ton van 1000 K.G., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 9.75.

Markt prijshoudend.

13 April 1926.

IJZER.

Op de Engelsche ruwijzermarkt is geen wijziging ingetreden; de vraag blijft beperkt tot hoeveelheden, noodig tot dekking van de vlak voor de hand liggende behoefte; op termijn wordt niet afgesloten. Niet voordat de moeilijkheden in de kolenindustrie tot een oplossing zullen zijn gebracht en producenten en consumenten beiden zich beter rekenschap kunnen geven van de ontwikkelingsmogelijkheden van de markt in de naaste toekomst, zal aan de lustelooze stemming een einde kunnen komen. In België is de toestand niet veel beter; de schommelingen, waaraan de koers van den franc onderhevig is, oefenen een zeer ongunstigen invloed uit. De vraag is gering en de prijzen loopen terug; slechts ruwijzer ontkomt aan de algemeene malaise en blijft goed gevraagd. In verband met de onvastheid van den franc wordt in onderstaand overzicht de noteering van gieterijijzer no. 3 f. o. b. Antwerpen voorloopig in shillings gegeven.

	Noteering in de week van		
	29 M./4 A. 1926	5/11 Apr. 1926	6/12 Apr. 1925
Ruwijzer.			
f. o. b. <i>Middlesbrough</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Cleveland Foundry no. 1	73/-	73/-	82/6
„ „ „ 3	70/6	70/6	77/6
„ „ „ 4	69/6	69/6	76/6
Hematite East Coast			
Mixed Numbers	77/-	77/-	83/-
<i>Wagon départ Longwy (Lotharingen)</i>	Frs.	Frs.	Frs.
Moulage P. L. no. 3	407,50	407,50	345,—
Semi-phosphoreuse ...	437,50	437,50	365,—
<i>ab Werk Rheinl.-Westfalen</i>	Mk.	Mk.	Mk.
Gieszerei Roheisen no. 1	88	88	93
„ „ „ 3.	86	86	91
Hämatit	93¼	93¼	99¼
f. o. b. <i>Antwerpen</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Gieterij ruwijzer no. 3	59-60/8	58-60	76/3-77/3
Walsproducten.			
f. o. b. <i>Antwerpen (vrijbl.)</i>	Sh.	Sh.	
Stafijzer	102/6-	101/6-	
		103/6	102/6
Plaatijzer 5 mM.....	107/6-108	106-107	
„ 3 „	118	117/6	

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Koper Stan-daard	Koper Electrolytisch	Tin	Lood	Zink
12 April 1926 ..	56.15/-	64.5/-	280.5/-	28.10/-	32.-/-
6 „ 1926 ..	57.17/6	65.-/2	286.17/6	30.7/6	33.10/-
29 Mrt. 1926 ..	57.17/6	65.-/-	287.17/6	30.7/6	33.5/-
22 „ 1926 ..	59.-/-	66.-/-	292.15/-	31.17/6	34.-/-
14 Apr. 1925 ..	61.-/-	64.15/-	229.7/6	32.17/6	34.17/6
20 Juli 1914 ..	61.-/-		145.15/-	19.-/-	21.10/-

RIJNVAART.

Week van 4 t/m. 10 April 1926.

In de aanvoeren en algemeenen toestand te Rotterdam kwam geen wijziging. Ertsvrachten bedroegen gemiddeld fl. 0.20 met ¼ en fl. 0.30 met ½ lostijd. Ruwe producten naar Mannheim fl. 0.70 met verkorten lostijd.

Het sleeploon varieerde tusschen het 25- en 30 ct. tarief.

De waterstand bleef gunstig, hoewel naar den Boven-Rijn op beperkten diepgang werd afgeladen.

In de Ruhrhavens namen de verschepingingen van kolen eenigszins toe. Doordat verschillende reederijen en particuliere schippers weigerden, om tegen de abnormale vracht van 40 Pfg. p. ton te laden, verhoogde zich de prijs voor export-kolen in de tweede helft der week tot 60 Pfg. p. ton met vrij sleepen.